

NEMŠKE TOLPE PLENILJO RIM

Poročila s švicarske-italjanske meje naznanjajo, da so nemške zasedne čete streljale na lačne množice, ki so navale na trgovine z živili v Rimu, Benetkah in Bellunu. Poročano je, da nemški vojaki plenijo po vseh krajih, ki so jih zasedli in ne odnašajo samo živeža, temveč tudi zlato in srebro iz cerkev.

To delajo Nemci s tako drznostjo, da so bile v Rimu nekaj časa zaprte vse cerkve, razum cerkve sv. Petra. (Cerkve sv. Petra je bila iz nepojasnjenega razloga prej zaprta dva dni.) Papež Pij XII. se je dolgo časa posvetoval z državnim tajnikom kardinalom Luigi Maglionijem, Vatikanska švicarska garda si je nadela popolno vojno uniformo.

V sredo je bilo iz Madrida poročano, da je nemška armada prevzela varstvo nad Vatikanom ter so takoj prevzeli kontrolo nad vatikansko radijsko postajo.

V sredo zvečer je bilo po vatikanskem radiju v nemškem jeziku razglašeno:

„Vsakdo, ki ima prijatelje ali sorodnike v Vatikanskem mestu, naj bo zagotovljen, da so vsi zdravi.“

Slične zatrditve so bile po vatikanskem radiju razglašene tudi v drugih jezikih.

Milanski list „Corriere della sera“ pravi, da so vatičanske oblasti naprosile feldmaršala Alberta Kesselringa, da naj prepove svojim vojakom pleniti cerkve.

Po poročilih, ki prihajajo

Partizani so osvobodili Split po hudem boju

Poročilo iz jugoslovanskih krogov v Londonu naznanja, da so jugoslovanske guerilske čete po dveh dnevih bojev zavzele najvažnejše dalmatinsko pristanišče Split.

Poročilo, ki je bilo izdano v imenu Jugoslovanske osvobodilne vojske, pravi, da se je očiška garnizija v zadnjih 24 urah podala.

Zavezniški vpad na Balkan je sicer še najbrže zelo daleč, toda zavezniške čete so v Egejskem morju med Turčijo in Grško zasedle otoke Samos, Kos in Leros.

Poročilo iz Madrida pravi, da so hrvatski guerilci pod vodstvom zavezniških častnikov presekali štiri poglavne železniške proge, ki tečejo iz severne Jugoslavije na Madžarsko, Rumunsko in v Italijo.

Neko poročilo iz Kaira v Egiptu naznanja, da je narodna osvobodilna vojska jugoslovanskih partizanov razorožila dve celi italijanski diviziji in del tretje divizije.

Poročano je tudi, da so partizani zavzeli več dalmatinskih in slovenskih mest, med njimi velevažno pristanišče Sušak in Triesteve okraj, ki se tiči so zavezniški italijanski bojnih ladij, ki so bile zasidrane v Bakru.

Italijanski vojaki, katere so Nemci po predaji Italije naglo razorožili, se sedaj borijo z ju-

goslovanskimi guerilci v Slavoniji in bosanskih gorah, Angleška radio postaja pravi, da se italijanska Bergamo divizija bojuje z guerilci in so ji nadeli ime Garibaldijske divizije.

AP poroča iz Londona, da sedaj Jugoslovani napadajo Ogulin, ki je približno 30 milj od Jadrana v Dalmaciji.

18 MAJNERJEV ZASUTIH V HARLANU

Globoko v rovu Three Point Coal Co. rudniku v Cumberland pogorju je včeraj nastala velika raztrelba ter odrezala pot 18 majnerjem eno miljo pod zemljo.

Rešilno moštvo je takoj odšlo na delo ter so napeljali naprave za zračenje rova, da morejo rešiti še priti do zasutih majnerjev, predno bi se zadušili.

Uradniki družbe pa dvomijo, da bi rešitvi mogli priti do svojih zasutih tovarišev in se bodo najbrže zadušili.

Angleški škof dospel v Moskvo

Yorški nadškof angličanske cerkve je dospel v Moskvo in njegovo poslanstvo je zblizanje in boljše medsebojno razumevanje oboj narodov. Angležev in Rusov. Nadškof je bil vedno odločen pristaš ideje, da se morata obe deželi bolj zblizati in spoznati med seboj. Najboljši način zblizanja pa so medsebojni večkratni obiski.

Dr. Hewlett Johnson, dekan v Canterbury, ki je spisal knjigo o svojih vtisih o Rusiji, je dejal, da bo obisk nadškofa izredno dobro vplival na medsebojne odnose Rusije in Anglije, posebno pa še sedaj, ko je Stalin pokazal tolerantnost z ozirom na vero.

Kongresna zbornica pripravljena na reševanje raznih problemov

Washington. — Kongresniki, ki so se pred kratkim vrnili v prestolnico, so našli koj ob zasedanju zbornice pred seboj številne probleme, katere bodo morali rešiti in vse poeno predlogov in priporočil, o katerih bo morala zbornica razpravljati.

Takozvana „Victory Tax“ posebej bo v očeh mnogih kongresnikov, kajti d o ma jim je dalo ljudstvo, ki jih je izvolilo v kongres razumeti, da ni nič kaj zadovoljno s kompliciranim davčnim sistemom, katerega krona je „davek zmage“, ki nekako meša vsjo stvar, da davkoplačevalci res ne more nikdar vedeti kje se davki nehaljo ali začnajo. Kakor pravijo poučeni člani zbornice, ki delajo na tem, da se davke kolikor mogoče poenostavi, bo davek zmage najbrž prav kmalu odpravljen oziroma po enostavno vključen v splošne davčne odbitke.

Veliko vprašanje pred kongresom je tudi zadeva vzdrževanja miru po končanem bojevanju. Zbornica bo morala odločiti, če je zato, da Amerika pomaga pri vzdrževanju miru z oboroženo silo, če treba. Nekateri kongresniki se strinjajo z idejo, da se mora vzdržati mir v Evropi in drugod po vojni s pomočjo oboroženih sil zavezniških dežel. Zopet drugi ne marajo, da bi se Amerika po vojni vtikala v notranje razmere tujih dežel.

Atlantska izjava je tudi na pozornici pred kongresom. Resolucija zahtevajoča odobritev Atlantske izjave je že predložena.

Farmska, živčna in druga nujna vprašanja so tudi pred kongresom.

Vpoklic očetv v armado je tudi velik problem. Gen. McNary pravi, da je za pravilno in dobro izvajanje in vodenje vojne potrebno, da se v poklice očete, kakor tudi, da se uvede gotove odredbe, ki bodo spravile več civilistov v nujna vojna dela.

Poleg vseh teh velikih problemov je seveda še mnogo manjših, ki so tudi važni in voliči gledajo na kongres s kritičnim očesom, ker je tekom preteklega leta napravil zaključke, ki niso povsem ugajali volilni publiki.

HITLER OGROŽA ŠVICO

Neko poročilo na „The Daily Express“ v Londonu pravi, da Adolf Hitler pritiska na Švico, da mu dovoli, da po njenih železnica prevaža vojaštvo in vojni material v Italijo. Švicarska vlada na njegovo zahtevo še ni odgovorila.

Pošiljatelj municije, gasolina in vojaške opreme duši entotirno železniško progo skozi Brennerski prelaz, ki veže Nemčijo z Italijo. Ta promet bi bilo najbolj ugodno obrniti na švicarske železnice, tako da bi se čez Brenner vozilo samo nemško vojaštvo v Milan in proti Napolju.

Švicarska radijska postaja je sporočila, da je Nemčija popolnoma obkolila Švico in ji odrezala vse občevanje z Ameriko in ostalim svetom ter je mogoče pričakovati, da bo Švico zasedla nemška armada.

Sestanek zastopnikov treh držav

Iz Londona prihaja poročilo, ki pravi, da je bil uradno določen čas in kraj konferenc zastopnikov Združenih držav, Anglije in Rusije. Za konferenco je bila določena Moskva in zastopniki se bodo sestali v treh tednih.

Vnanji minister Anthony Eden je sedaj v Moskvi in z Molotovom čaka na ameriškega zastopnika. Najprej so za sestanek hoteli določiti London, toda Stalin je želel, da se snidejo zastopniki v Moskvi in v to sta privolila predsednik Roosevelt in Churchill.

VPOKLIC OČETOV

Ko se je v torko po daljših počitnicah sestal ameriški kongres, je imel pred seboj med mnogimi drugimi predlogami tudi predlogo glede vpoklicanja očetov, čijih otroci so bili rojeni po Pearl Harborju, to je po 7. decembru leta 1941.

Proti tej predlogi je senator Burton K. Wheeler stavil protipredlogo, ki določa, da taki očete ne bi bili vpoklicani pred 1. januarjem prihodnjega leta.

Predsednik Roosevelt se zavzema za zahtevo vojaških in mornariških oblasti, da se v poklice očete čimprej, da bo doseženo določeno število vojaštva čimprej.

Predsednik bo v svoji poslanici, ki jo namerava prihodnje dni poslati poslanski zbornici, najbrže tudi priporočal, da kongres sprejme postavbo, po kateri bodo moški in ženske prisiljene zamenjati svoje civilno delo z vojnimi delom.

Oživljeno dete bo menda živelo

Newark, 16. sep. — Funt in pol težka deklica, ki jo je včeraj rodila mrs. M. Cange, je bila po prisotnem zdravniku smatrana za mrtvo koj po rojstvu in drobn trupelec je bilo oddano pogrebniku, kateri je pa opazil, da je dete pričelo dihati. Pogrebnik je naglo obvestil najbližjo bolnišnico in tam so otroka položili v inkubator, kjer bo drobno dete ostalo dokler se bolj ne razvije. Zdravniki pravijo, da bo deklica živeła. — Deklece je včeraj umrlo.

TAKO PRAVIJO PROFESORJI...

New York, N. Y. — Ob priliki četrte letne konference o znanosti, filozofiji in religiji ter o vplivu vseh teh na demokracijo in demokratičen način življenja, sta izrazila dva profesorja mnenje, da se je bati izbruha povojnega sadizma, ako se ne bo poskrbelo za postavno in pravično postopanje z vojnimi zločinci.

Konferenca se je vršila na Kolumbija univerzi in tozadavna izjava je bila pripravljena za časnikarje po profesorju G. Murphy, ki poučuje v City Collegiju in dr. H. D. Lasswellu, psihologu in direktorju raziskovalnega oddelka za vojne komunikacije v kongresni knjižnici v Washingtonu.

Prof. Murphy je izjavil, da smatra kaznovanje zločincev za „manjšo tehnično zadevo“, ki ne sme zastirati poti načrtom in delo za povojno rekonstrukcijo in grajenje boljšega reda.

Dr. Lasswell je dejal, da bo naša (zavezniška) prva želja ob zaključku vojne maščevanje. Iz tega razloga je potrebno, da imamo pripravljeno vse potrebno za pravilno zakonito postopanje v tem oziru, ker drugače se bo raznočno strašno sovraštvo, ki tli sedaj v ljudstvih in namesto konstruktivnega dela za obnovo, bomo imeli pred seboj uničevalno delo maščevanja.

Poleg tega pa je Lasswell tudi posvaril zavezniške narode, naj ne prevzemajo nase prevleke odgovornosti v demokratiziranju osiženih dežel po vojni. Zanesiti se pa enako ne smejo preveč na razne ubežne voditelje iz teh dežel. Vodstvo te vrste bi ne bilo priporočljivo, o, ker bi posebno v Nemčiji ne našlo podpore in odneva v širših plasteh naroda. Namesto praktičnih politikav, naj bi se za delo demokratiziranja rekrutiralo inteligentne posameznike, ki posedujejo dovolj dobre volje in iskrenosti. Teh je najti dovolj v slednji deželi in le ti bi mogli izvesti načrte demokracije za trajni mir.

Za žganje ni časa ne materijala

Washington, 16. sep. — War Production Board je danes odklonil predloženo priporočilo odeska za pridobivanje industrijalnega alkohola, kateri je nasvetoval produkcijskemu uradu, naj se dovoli kuharicam opojnih pijač dvatedenski „praznik“, tekom katerega bi te kuharice, ki sedaj izdelujejo alkohol za industrijalne potrebe, mogle nakupiti nekaj žganja za civilne potrebe. War Production Board je enostavno rekel, ne! Časi so preneseni in druge vojne potrebe prevelike in nujne, da bi se zdaj mislilo na žganje-pivce. Žgana kapljica bo torej ostala količinsko na svojem sedanjem višku.

Naše izgube v Italiji težke

Zakladniški tajnik Morgenthau je tekom svojega govora za prodajo bonov dejal, da je položaj v Italiji dokaj kritičen in naše izgube so precejšnje. Poudaril je, da bo morda treba več mesecev za zaključitev operacij na italijanskem ozemlju. Za vodenje teh operacij pa bo treba denarja in radi tega ne smemo gledati na tekoči vojni položaj optimistično.

“V Napolj in Rim!”...gen. Clark

Ameriška peta armada pod poveljstvom generala Mark Clarka je dobila znatno pomoč v moštvi in aeroplanih ter je med rekama Sele in Calore, okoli 18 milj jugovzhodno od Salerno potisnila Nemce daleč nazaj proti mestu Serre, ki je z Eboli in A/tavilla tvorilo trikot, ki je bil posut s tanki, oklopnimi avtomobili in topovi. Pot za ofenzivo so utrli množestvilni aeroplani, ki so v enem samem dnevu izvedli 2000 poletov.

Po zadnjih poročilih, so se Nemci umaknili med obema imenovanima rekama in Amerikanci jih naglo zasledujejo.

General Clark je čestital ameriškim in angleškim častnikom in vojakom k njihovim velikim uspehom ter v svojem dnevnem povelju med drugim rekel, da zavezniki ne bodo več odstopili niti pedi zemlje, nazadnje pa pravi:

“Ramo ob rami z angleško osmo armado bo peta armada napredovala in bo zavzela Napolj, Rim in druga mesta proti severu in bo osvobodila Italijo izpod nemškega robstva.”

Alžirska radio postaja pravi, da so prednji oddelki prodirajoče angleške osme armade oddaljeni samo še kakih 18 milj od ameriške pete armade pri Salerno.

Pri izkrcenju svežih čet pri Salerno so posebno pomagale zavezniške bojne ladje in še posebno angleški oklopnici Valiant in Warspite, ki so s svojimi 15-palčnimi topovi obstreljevale nemške postojanke za Selernom.

Zavezniški aeroplani pa so v 24 urah vrgli na Nemce nad 1200 ton razstreljiv.

Poveljnik pete armade general Mark W. Clark je časnikarskim poročevalcem rekel, da je njegova armada prevzela inicijativo, četudi je bila nekaj dni v težavnem položaju, toda položaj ni bil nikdar obupen.

“Po tem, kar sem slišal zadnje noči po radiju, sta Amerikanci in Anglija prejeli črno sliko o tem, kar se je dogajalo tukaj,” je rekel Clark. “Želim pa, da ameriški in angleški narod vesta, kako trdno je vsak častnik in vojak pete armade stal proti trdovratnemu nemškemu odporu za vsako ped zemlje, ki jo je zavzel.”

“Dobili smo nekaj vdorcev, toda sprejeli smo jih dobro in ponosen sem na to, kako naši vojaki potiskajo nazaj sovražnika.”

Podpredsednik Wallace pravi, da bi moral biti predsednik Roosevelt na čelu mirovne mize

Chicago, Ill. — Pred nedavnim je podpredsednik Wallace dejal tukajšnjim časnikarjem, da on smatra predsednika Roosevelta za najspodobnejšega državnika, kateri bi moral voditi mirovno konferenco, kadar bo ta v teku.

Wallace je dejal, da ima predsednik široko znanje v geografiji (zemljepisju) in poleg tega je v stiku z mnogimi važnimi ljudmi, kar mu daje nadaljno podlago v tem oziru. Ime Roosevelta pa je končno po Wallacejevem mnenju poznano in priljubljeno po vsem svetu med ljudstvi.

Tudi dejstvo, da Amerika ni ma teritorialnih ambicij, daje predsedniku Rooseveltu pred-

nost posredovanja pri mirovni konferenci. Sploh, je dejal Wallace, si je nemogoče predstavljati mirovno konferenco po tej vojni brez predsednika Roosevelta.

Back the Attack!

BUY WAR BONDS
3rd War Loan

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lopata, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays. Advertisement on Agreement.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL. LETO \$3.50; ZA ČETRT. LETO \$2.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedeljo in praznikom.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1243

PETDESET LET

"Uprav te dni je minulo DESET LET", odkar je prišel izhajati "GLAS NARODA", tako je 19. septembra 1903 pisal ob desetletnici "G. N." tedanji njegov urednik Viktor J. Valjavec. Zapisal ni, kateri dan v septembru leta 1893 je izšla prva številka lista.

Letos, ko je "G. N." doživel 50 let svojega življenja, je Mr. Valjavec na vprašanje, če mu je znano, kateri dan je bila tiskana prva številka, sporočil:

"Kolikor se spominjam, mi je pokojni Frank Sakser označil dan rojstva svojega lista z naslednjimi besedami: "Zenske so ga zavijale štiri dni, razposlali pa smo ga 19. septembra, 1893."

Potemtakem je izšla prva številka današnjega jubilanta najbrže 15. septembra, razposlana pa je bila 19. septembra 1893.

Jubilejno številko s slavnostno prilogo prinašamo danes, 17. septembra, to je sredi med 15. in 19. septembrom.

Za to številko, oziroma za slavnostno prilogo, smo naprosili nekatere naše odličnejše ljudi, ki so bili kdaj v kakki bližji stiki z "G. N.", da bi za to priložnost napisali kak primeren članek. Z veseljem moremo potrditi, da so se tej prošnji večinoma odzvali in smo njih članke priobčili v posebni izdaji današnje številke.

Prejeli smo celo toliko člankov, da vsi niso imeli prostora v slavnostni prilogi. Nekateri so pa tudi zelo dolgi, da bi zavzeli skoro celo posebno izdajo in jih zato ni kazalo, da bi v prilogi objavili samo del članka, pozneje pa bi nadaljevali. Take članke bomo takoj s prihodnjo številko pričeli objavljati ter jih bomo potem vsak dan zaporedoma nadaljevali.

Nekaj člankov pa smo dobili prepozno za posebno številko, ki je bila dokončana že pred dobrim tednom.

Vse one, čijih članki niso v današnji prilogi, prosimo, da nam oprostite, ker drugače nismo mogli napraviti, kot jih odložiti za vsakdanjo številko. Vsi bodo prišli na vrsto in bodo objavljeni.

Prejeli smo tudi članke od nekaterih, ki jih zanje nismo prosili in smo jih tembolj veseli, kajti to nam priča, da cenijo in upoštevajo naš list.

Prav iskrena hvala!

Vedno smo bili mnenja, da vodimo politiko v listu tako, kakor je najboljša za slovenski narod, ki je raztresen po celi Ameriki in je pomešan med različni narodi. Da je bila ta naša politika prava, so nam dokazali prispevki, ki so nam jih poslali naši prijatelji, kajti s tem so priznali, da je "G. N." v svoji politiki na pravem mestu in pravilno piše z ozirom na naše gibanje v veliki ameriški demokratiški državi.

In to priznanje znamo ceniti.

Že pogosto smo povedali, pa povemo še enkrat, da je bil "G. N." ves čas od svojega početka nepristranski; ni cikal na skrajno desnico, ni silil v skrajno levo. Hodil je vedno srednjo pot. Kadar se je v kakki naselbini pojavil kak slovenski pokret, ga je "G. N." vedno z vso vnamo podprl in je za agitacijo odprl svoje kolone.

Vedno je bil oznanjevalec dogodkov po slovenskih naselbinah in prinašal o tem poročila, da so vedeli vsi naši rojaki po celi deželi, kaj se godi po naselbinah in tudi v najmanjši slovenski naselbini. Vedno pa je tudi obveščal slovensko javnost v Ameriki o vseh važnih dogodkih v naši rodni deželi, kajti zavedal se je svoje naloge, da moramo v tej deželi biti med seboj v stalni zvezi, pa tudi v zvezi z rodno zemljo.

In če je bila kdaj ta zveza potrebna, je posebno potrebna v sedanjem času, ko naša rodna zemlja prenaša strahovito trpljenje in imamo tam še mnogo svojih ljudi.

Kot do sedaj, bo "G. N." tudi v bodoče opravljal svoje domorodno delo in bo vedno delal na to, da bomo Slovenci, ki živimo v Ameriki, kolikor mogoče blizu skupaj.

In sedaj ob petdesetletnici kličemo:

Prijatelji, naročniki in čitatelji, bodite iskreno pozdravljeni in naj Vam bo še naklonjenih mnogo let!

PROSLAVA

Odkritja Spominske Table

V POČAST IN SPOMIN

NAŠIM FANTOM, MOŽEM in DEKLETOM,
KI SLUŽILO V VOJNIH SILAH ZDRUŽENIH DRŽAV,

katero prirejajo

ZDRUŽENA SLOVENSKA DRUŠTVA
v New Yorku

SE VRŠI

V NEDELJO, DNE 19. SEPTEMBRA, 1943

Začetek Programa ob 3.30 Popoldne.

V SLOVENSKEM DOMU

253 IRVING AVENUE cor. BLECKER STREET
BROOKLYN, NEW YORK

Spomini na New York, na "Glas Naroda" in na Frank Sakserja

Dr. F. J. KERN

I. Ne se ustrašiti dolgega navedenja nad temi vrsticami. V par člankih bom končal naloge, če bo šlo vse posreči. Urednik Mr. Hudetu sem že junija meseca obljubil napisati članek o vtiših v New Yorku, kar sem pa odlašal in odlašal ter končno sklenil se mu oddolžiti s daljšim opisom svojih spominov s pokojnim Frank Sakserjem in s spomini prejšnjih let v zvezi z New Yorkom in z listom "Glas Naroda". Najprej naj pa vseeno omenim svoje počitnice od 14. do 25. junija.

Že spomladi sva z ženo govorila, da bi bilo dobro in koristno, če bi šla letos na običajne letne počitnice v New York. Lani smo leto sva bila dva tedna v Chicagu in sva imela oba dosti užitka, jaz v Cook County Hospitalu, ona pa po gledališčih in pri igrah baseballa, za kar se jaz sam posebej ne zanimam. Kot našla sem prejel iz New York Post Graduate Medical School vabilo vsopred posebnega tečaja za starejše zdravnike ki bi radi slišali o novjših pojavih na zdravniškem polju. Tako sem postal zopet študent. S 35 drugimi "mladeniči" sem sedel po sedem ur na dan na šolskih klopih in si vrbjali nove ali dno stare modrosti v glavo. Tako sem imel priliko nekoliko pozabiti na Cleveland, na vsakdanje skrbi in na prakso, kar mi je prav dobro delo. Stanovanje sva si dobila v Park Side hotelu ob prijaznem Gramercy parku.

V načrtu sem sprva imel obiskati nekatere važnejše osebnosti in par prijateljev, s katerimi naj bi se pogovorili o naših domačih slovenskih in jugoslovanskih problemih. Prejšnjo soboto sem bil na seji SANSa v Chicagu in sem si smatral skoraj za dolžnost, da bi tolažil mišljenje in delovanje članov izvrševalnega odbora pri SANSu, česar ni vsega mogoče razložiti z zapisniki in pisanimi po oči. Potrebno sem pa bil tudi duševnega počitka. Upam, da mi bosta Mr. Hudec in Mrs. Krasna oprostila, če se nismo ponovno sestali, kot smo se prvotno dogovorili v uredništvu "Glas Naroda". Zahvalim se jima za lep sprejem in za prijateljski razgovor. Obljubil sem že po prejšnjem prijatelju Leotu Zakrajčku, da ga obiščem z ženo v nedeljo popoldne na njegovem domu v Brooklynu. Z Mr. Zakrajčkom sva spomladi leta 1908 po banketu Nove Domovine v Clevelandu (predhodnice Ameriške Domovine) pričela nov list Clevelandsko Ameriko, jaz kot poslovođa, on pa urednik. Od tega časa sva vedno nasledovala delo drug drugega in se v splošnih vprašanjih strinjala. Njegova vprašanja je tudi že stara znanica, nekdanja Ivanka Canjkarjeva iz Clevelanda. Na njenem domu na Carr Avenue se je zbirala tista leta slovenska inteligenca iz St. Clara. Vtopili smo se v nedanje čase in obravnavali nove. Navzoč je bil dr. Frane Gabrovšek, ki je pred kratkim došel iz Londona, ter gospa Krekova, soproga takratnega ministrskega podpredsednika jugoslovanske vlade v Londonu. Oba sta napravila name ugoden vtis domačih.

II. Ko sem prišel 14. junija v New York, sem se spomnil, da bo 12. avgusta preteklo prav 40 let, ko sem prvič stopil na ameriški tla in prvič obiskal New York. Izbral sem si torej najboljši kraj, kjer naj praznujem 40-letnico prihoda v Ameriko.

Rev. John Sonlee iz St. Paul Minn., je leta 1903 pripeljal s seboj iz Slovenije 11 nadebudnih fantov, ki naj bi se šli učiti za duhovnike v semenišču v St. Paul ter pozneje skrbeli za duši ni blagor Slovencev in drugih Amerikancev. Kot 16-letnega fanta je še mene izvalil iz A. lozijskega v Ljubljani, da bi poskusil sročiti na tej strani moria. Drugi fantje v tej "zadnji karavani" slovenskih študentov v St. Paul so bili sledeči: Anton Sojar, Janez Goljar, Luka Klopčič, Peter Remšar, France Roje, Boštjan Koritnik, Janez Tolar, Vincent Bozja, Janez Novak in Peter Spratcar.

Prenočili smo v nemškem izseljeniškem domu sv. Rafaela, drugi dan 13. avgusta pa nas je Sakserjev uslužbenec peljal po mestu in nam je razkazal nekatere zanimivosti. Spominjam se na Battery in Central parka, kjer sem prvič okusil ameriško ice-cream sodo, ki se mi je strašno dopadla. Tudi

banano sem si kupil, a nisem vedel, če naj jo jem z olupkom vred ali ne. Mislim, da sem pojedel vse skupaj. Tudi list "Glas Naroda" sem takas bral — Frank Sakserja pa menda nisem srečal. Od takrat sem pregledal večino izdaj "Glasa Naroda", torej sem njegov zvesti prijatelj. Ne smem pa reči da sem bil dober plačnik. V St. Paul semenišču smo prejele po več izvodov lista zastoj. Spominjam se, kako hlastno smo prečitali slovenske novice iz starega kraja in iz Amerike. Povečini smo bili slovenski bogoslovci, katerih je bilo leta 1903 v St. Paul 25, zadovoljni s pisavo in urejevanjem lista. Poleg "Glasa Naroda" sta prihajala brezplačno tudi Nova Domovina iz Clevelanda in Amerikanski Slovenec iz Joliet. Vsi trije so bili pisani v zmernem narodnem tonu, kar ne moremo reči o poznejših letnikih teh časopisov.

"Glas Naroda" je do danes ohranil še najbolj srednjo smer ne pot, da ga človek lahko prime v roke brez strahu, ne da bi kak rojak v dopisih udaril drug goga rokaja z težko lopato po glavi, kar ni ne gentlemansko in ne koristno za ljudstvo, ki se je že večkrat po nepotrebnem razdvojilo radi nepremišljenosti urednikov in odgovornih oseb.

Marsikak rojak se morda spominja, kako je kak naš časopis vplival na njegove osebnosti doživljanje, včasih prav odločujoče, da je celi potek njegovega življenja krenil v popolnoma drugo smer. V mojem lastnem primeru je ameriško slovensko časopisje bilo odločilno za skok iz duhovniške suknje, da zdaj namesto bolnih duš, zdravim bolna telesa. Tako je leta 1905 seznanil glavnih odbornikov Jugoslov. Kat. Jednote v Glasu Naroda vplival name in na pisatelja Tona Schiffreja, sedanjega župnika na slovenski fari v Milwaukee, da sva se podala v velikih počincah v Omaha marčarjeva za klobase in skubit kosturne v klavnicah Armour, Cudahy in Swift v So. Omaha. Zadnja dva meseca sem pomagal baizamirati mrljice pri pogrebniških Healey & Healey. (Ti in drugi dogodljaji so opisani v Spominih, katere sem izdal leta 1937 v Ljubljani. V Ameriko sem dobil 150 izvodov, katerih sem z veliko "mujo" razdal med rojaki, dočim je ostalih 350 ostalo v stari domovini, če jih zadnja leta niso sežgali Nemci ali Italijani.)

S Schiffrejem nisva tisto letoje vedela, kam iti na počitnice. Stalno nastavljeni slovenski župniki niso kazali preveč krščanske ljubezni do nas revnih dijakov-bogoslovcev, za to smo se morali večinoma zateči kamor je kdo vedel in znal. Največ so nam pomagali stari slovenski farmerji v Albany in Brookway v Minnesoti. Nama se ni zdelo prav, da bi nadlegovali te farmerje ki takrat niso bili preveč zalozeni z denarjem in premoženjem. V Glasu Naroda sem slučajno opazil da živi v Omahi neki Jehn Pezdirtz (ali Pezdire), ki je bil glavni porotnik pri JKSF. Obrnil som se na njega, po mojem mnenju odličnega in odgovornega Slovenca, saj so ga na Jednotni konvenciji izvolili za nekakega na rodneja vodja. Podporne organizacije so mi bile znane le iz časopisov in sem smatral vse glavne uradnike za poseb-

ne. Pač je precejšen razloček med njima in nekdanjimi odposlanci jugoslov. odbora v zadnji svetovni vojni. Videti je, da je med Slovenci v domovini zadnja leta izginilo precej nekdajše nadežnosti in škricarije. To je bilo mogoče opaziti že pri Jakacu, Banovcu, Rozmanu, Brežniku, Adlešču in drugih, ki so nas obiskali pred nekaj leti.

Oporni pevec Anton Šubelj je naju z ženo prav tako skrbno in prijazno pogostil na svojem novem udobnem domu v Jackson Heights. Bil je nama za gostitelja, kuharja in natakarja. Njegove velike zmožnosti kot organizatorja so znane vsakemu, kdor je zasledoval umetniško uspele koncerte, opere ter operete Glasbene matice v Clevelandu. S pridom bi ga mogli uposliti še kje drugje, recimo pri SANSu ali v povojni dobi v Sloveniji.

Narajal ga sicer nisem za njegovo umenje, vendar je jasno, da bi nam z njegovim poznanjem med Amerikanci morde veliko koristil v teh usodnih dneh.

Tako sem preživel par tednov najlepših počitnic v New Yorku.

III.

Ko sem prišel 14. junija v New York, sem se spomnil, da bo 12. avgusta preteklo prav 40 let, ko sem prvič stopil na ameriški tla in prvič obiskal New York. Izbral sem si torej najboljši kraj, kjer naj praznujem 40-letnico prihoda v Ameriko.

Rev. John Sonlee iz St. Paul Minn., je leta 1903 pripeljal s seboj iz Slovenije 11 nadebudnih fantov, ki naj bi se šli učiti za duhovnike v semenišču v St. Paul ter pozneje skrbeli za duši ni blagor Slovencev in drugih Amerikancev. Kot 16-letnega fanta je še mene izvalil iz A. lozijskega v Ljubljani, da bi poskusil sročiti na tej strani moria. Drugi fantje v tej "zadnji karavani" slovenskih študentov v St. Paul so bili sledeči: Anton Sojar, Janez Goljar, Luka Klopčič, Peter Remšar, France Roje, Boštjan Koritnik, Janez Tolar, Vincent Bozja, Janez Novak in Peter Spratcar.

Prenočili smo v nemškem izseljeniškem domu sv. Rafaela, drugi dan 13. avgusta pa nas je Sakserjev uslužbenec peljal po mestu in nam je razkazal nekatere zanimivosti. Spominjam se na Battery in Central parka, kjer sem prvič okusil ameriško ice-cream sodo, ki se mi je strašno dopadla. Tudi

banano sem si kupil, a nisem vedel, če naj jo jem z olupkom vred ali ne. Mislim, da sem pojedel vse skupaj. Tudi list "Glas Naroda" sem takas bral — Frank Sakserja pa menda nisem srečal. Od takrat sem pregledal večino izdaj "Glasa Naroda", torej sem njegov zvesti prijatelj. Ne smem pa reči da sem bil dober plačnik. V St. Paul semenišču smo prejele po več izvodov lista zastoj. Spominjam se, kako hlastno smo prečitali slovenske novice iz starega kraja in iz Amerike. Povečini smo bili slovenski bogoslovci, katerih je bilo leta 1903 v St. Paul 25, zadovoljni s pisavo in urejevanjem lista. Poleg "Glasa Naroda" sta prihajala brezplačno tudi Nova Domovina iz Clevelanda in Amerikanski Slovenec iz Joliet. Vsi trije so bili pisani v zmernem narodnem tonu, kar ne moremo reči o poznejših letnikih teh časopisov.

"Glas Naroda" je do danes ohranil še najbolj srednjo smer ne pot, da ga človek lahko prime v roke brez strahu, ne da bi kak rojak v dopisih udaril drug goga rokaja z težko lopato po glavi, kar ni ne gentlemansko in ne koristno za ljudstvo, ki se je že večkrat po nepotrebnem razdvojilo radi nepremišljenosti urednikov in odgovornih oseb.

Marsikak rojak se morda spominja, kako je kak naš časopis vplival na njegove osebnosti doživljanje, včasih prav odločujoče, da je celi potek njegovega življenja krenil v popolnoma drugo smer. V mojem lastnem primeru je ameriško slovensko časopisje bilo odločilno za skok iz duhovniške suknje, da zdaj namesto bolnih duš, zdravim bolna telesa. Tako je leta 1905 seznanil glavnih odbornikov Jugoslov. Kat. Jednote v Glasu Naroda vplival name in na pisatelja Tona Schiffreja, sedanjega župnika na slovenski fari v Milwaukee, da sva se podala v velikih počincah v Omaha marčarjeva za klobase in skubit kosturne v klavnicah Armour, Cudahy in Swift v So. Omaha. Zadnja dva meseca sem pomagal baizamirati mrljice pri pogrebniških Healey & Healey. (Ti in drugi dogodljaji so opisani v Spominih, katere sem izdal leta 1937 v Ljubljani. V Ameriko sem dobil 150 izvodov, katerih sem z veliko "mujo" razdal med rojaki, dočim je ostalih 350 ostalo v stari domovini, če jih zadnja leta niso sežgali Nemci ali Italijani.)

S Schiffrejem nisva tisto letoje vedela, kam iti na počitnice. Stalno nastavljeni slovenski župniki niso kazali preveč krščanske ljubezni do nas revnih dijakov-bogoslovcev, za to smo se morali večinoma zateči kamor je kdo vedel in znal. Največ so nam pomagali stari slovenski farmerji v Albany in Brookway v Minnesoti. Nama se ni zdelo prav, da bi nadlegovali te farmerje ki takrat niso bili preveč zalozeni z denarjem in premoženjem. V Glasu Naroda sem slučajno opazil da živi v Omahi neki Jehn Pezdirtz (ali Pezdire), ki je bil glavni porotnik pri JKSF. Obrnil som se na njega, po mojem mnenju odličnega in odgovornega Slovenca, saj so ga na Jednotni konvenciji izvolili za nekakega na rodneja vodja. Podporne organizacije so mi bile znane le iz časopisov in sem smatral vse glavne uradnike za poseb-

ne. Pač je precejšen razloček med njima in nekdanjimi odposlanci jugoslov. odbora v zadnji svetovni vojni. Videti je, da je med Slovenci v domovini zadnja leta izginilo precej nekdajše nadežnosti in škricarije. To je bilo mogoče opaziti že pri Jakacu, Banovcu, Rozmanu, Brežniku, Adlešču in drugih, ki so nas obiskali pred nekaj leti.

Oporni pevec Anton Šubelj je naju z ženo prav tako skrbno in prijazno pogostil na svojem novem udobnem domu v Jackson Heights. Bil je nama za gostitelja, kuharja in natakarja. Njegove velike zmožnosti kot organizatorja so znane vsakemu, kdor je zasledoval umetniško uspele koncerte, opere ter operete Glasbene matice v Clevelandu. S pridom bi ga mogli uposliti še kje drugje, recimo pri SANSu ali v povojni dobi v Sloveniji.

Narajal ga sicer nisem za njegovo umenje, vendar je jasno, da bi nam z njegovim poznanjem med Amerikanci morde veliko koristil v teh usodnih dneh.

Tako sem preživel par tednov najlepših počitnic v New Yorku.

III.

Ko sem prišel 14. junija v New York, sem se spomnil, da bo 12. avgusta preteklo prav 40 let, ko sem prvič stopil na ameriški tla in prvič obiskal New York. Izbral sem si torej najboljši kraj, kjer naj praznujem 40-letnico prihoda v Ameriko.

Rev. John Sonlee iz St. Paul Minn., je leta 1903 pripeljal s seboj iz Slovenije 11 nadebudnih fantov, ki naj bi se šli učiti za duhovnike v semenišču v St. Paul ter pozneje skrbeli za duši ni blagor Slovencev in drugih Amerikancev. Kot 16-letnega fanta je še mene izvalil iz A. lozijskega v Ljubljani, da bi poskusil sročiti na tej strani moria. Drugi fantje v tej "zadnji karavani" slovenskih študentov v St. Paul so bili sledeči: Anton Sojar, Janez Goljar, Luka Klopčič, Peter Remšar, France Roje, Boštjan Koritnik, Janez Tolar, Vincent Bozja, Janez Novak in Peter Spratcar.

Prenočili smo v nemškem izseljeniškem domu sv. Rafaela, drugi dan 13. avgusta pa nas je Sakserjev uslužbenec peljal po mestu in nam je razkazal nekatere zanimivosti. Spominjam se na Battery in Central parka, kjer sem prvič okusil ameriško ice-cream sodo, ki se mi je strašno dopadla. Tudi

banano sem si kupil, a nisem vedel, če naj jo jem z olupkom vred ali ne. Mislim, da sem pojedel vse skupaj. Tudi list "Glas Naroda" sem takas bral — Frank Sakserja pa menda nisem srečal. Od takrat sem pregledal večino izdaj "Glasa Naroda", torej sem njegov zvesti prijatelj. Ne smem pa reči da sem bil dober plačnik. V St. Paul semenišču smo prejele po več izvodov lista zastoj. Spominjam se, kako hlastno smo prečitali slovenske novice iz starega kraja in iz Amerike. Povečini smo bili slovenski bogoslovci, katerih je bilo leta 1903 v St. Paul 25, zadovoljni s pisavo in urejevanjem lista. Poleg "Glasa Naroda" sta prihajala brezplačno tudi Nova Domovina iz Clevelanda in Amerikanski Slovenec iz Joliet. Vsi trije so bili pisani v zmernem narodnem tonu, kar ne moremo reči o poznejših letnikih teh časopisov.

"Glas Naroda" je do danes ohranil še najbolj srednjo smer ne pot, da ga človek lahko prime v roke brez strahu, ne da bi kak rojak v dopisih udaril drug goga rokaja z težko lopato po glavi, kar ni ne gentlemansko in ne koristno za ljudstvo, ki se je že večkrat po nepotrebnem razdvojilo radi nepremišljenosti urednikov in odgovornih oseb.

Marsikak rojak se morda spominja, kako je kak naš časopis vplival na njegove osebnosti doživljanje, včasih prav odločujoče, da je celi potek njegovega življenja krenil v popolnoma drugo smer. V mojem lastnem primeru je ameriško slovensko časopisje bilo odločilno za skok iz duhovniške suknje, da zdaj namesto bolnih duš, zdravim bolna telesa. Tako je leta 1905 seznanil glavnih odbornikov Jugoslov. Kat. Jednote v Glasu Naroda vplival name in na pisatelja Tona Schiffreja, sedanjega župnika na slovenski fari v Milwaukee, da sva se podala v velikih počincah v Omaha marčarjeva za klobase in skubit kosturne v klavnicah Armour, Cudahy in Swift v So. Omaha. Zadnja dva meseca sem pomagal baizamirati mrljice pri pogrebniških Healey & Healey. (Ti in drugi dogodljaji so opisani v Spominih, katere sem izdal leta 1937 v Ljubljani. V Ameriko sem dobil 150 izvodov, katerih sem z veliko "mujo" razdal med rojaki, dočim je ostalih 350 ostalo v stari domovini, če jih zadnja leta niso sežgali Nemci ali Italijani.)

S Schiffrejem nisva tisto letoje vedela, kam iti na počitnice. Stalno nastavljeni slovenski župniki niso kazali preveč krščanske ljubezni do nas revnih dijakov-bogoslovcev, za to smo se morali večinoma zateči kamor je kdo vedel in znal. Največ so nam pomagali stari slovenski farmerji v Albany in Brookway v Minnesoti. Nama se ni zdelo prav, da bi nadlegovali te farmerje ki takrat niso bili preveč zalozeni z denarjem in premoženjem. V Glasu Naroda sem slučajno opazil da živi v Omahi neki Jehn Pezdirtz (ali Pezdire), ki je bil glavni porotnik pri JKSF. Obrnil som se na njega, po mojem mnenju odličnega in odgovornega Slovenca, saj so ga na Jednotni konvenciji izvolili za nekakega na rodneja vodja. Podporne organizacije so mi bile znane le iz časopisov in sem smatral vse glavne uradnike za poseb-

ne. Pač je precejšen razloček med njima in nekdanjimi odposlanci jugoslov. odbora v zadnji svetovni vojni. Videti je, da je med Slovenci v domovini zadnja leta izginilo precej nekdajše nadežnosti in škricarije. To je bilo mogoče opaziti že pri Jakacu, Banovcu, Rozmanu, Brežniku, Adlešču in drugih, ki so nas obiskali pred nekaj leti.

Oporni pevec Anton Šubelj je naju z ženo prav tako skrbno in prijazno pogostil na svojem novem udobnem domu v Jackson Heights. Bil je nama za gostitelja, kuharja in natakarja. Njegove velike zmožnosti kot organizatorja so znane vsakemu, kdor je zasledoval umetniško uspele koncerte, opere ter operete Glasbene matice v Clevelandu. S pridom bi ga mogli uposliti še kje drugje, recimo pri SANSu ali v povojni dobi v Sloveniji.

Narajal ga sicer nisem za njegovo umenje, vendar je jasno, da bi nam z njegovim poznanjem med Amerikanci morde veliko koristil v teh usodnih dneh.

Tako sem preživel par tednov najlepših počitnic v New Yorku.

III.

Ko sem prišel 14. junija v New York, sem se spomnil, da bo 12. avgusta preteklo prav 40 let, ko sem prvič stopil na ameriški tla in prvič obiskal New York. Izbral sem si torej najboljši kraj, kjer naj praznujem 40-letnico prihoda v Ameriko.

Rev. John Sonlee iz St. Paul Minn., je leta 1903 pripeljal s seboj iz Slovenije 11 nadebudnih fantov, ki naj bi se šli učiti za duhovnike v semenišču v St. Paul ter pozneje skrbeli za duši ni blagor Slovencev in drugih Amerikancev. Kot 16-letnega fanta je še mene izvalil iz A. lozijskega v Ljubljani, da bi poskusil sročiti na tej strani moria. Drugi fantje v tej "zadnji karavani" slovenskih študentov v St. Paul so bili sledeči: Anton Sojar, Janez Goljar, Luka Klopčič, Peter Remšar, France Roje, Boštjan Koritnik, Janez Tolar, Vincent Bozja, Janez Novak in Peter Spratcar.

Prenočili smo v nemškem izseljeniškem domu sv. Rafaela, drugi dan 13. avgusta pa nas je Sakserjev uslužbenec peljal po mestu in nam je razkazal nekatere zanimivosti. Spominjam se na Battery in Central parka, kjer sem prvič okusil ameriško ice-cream sodo, ki se mi je strašno dopadla. Tudi

RAZGLEDNİK

Piše, Anna P. Krasna

PILOTKA JEKATERINA BADANOVA

"Kličejo jo kar "Katja" in ona si je tukaj ustanovila novo družino, katera jo spoštuje, ceni in ljubi zaradi njenega humorja, njene discipline, izurjenosti in njenega neisprosnega sovrastva napram nacijem.

"Jekaterina" nova družina obstoji iz pilotov, ki vodijo napadalna letala. Ona dela z njimi. Dan za dnevom gleda slednji izmed njih smrt v obraz in slednji izmed njih poseduje močno voljo, pogum in drznost, ter mora biti tudi pripravljen, da napravi točne in hitre odločitve v vsakem položaju ali okoliščinah.

"Boj za Stalingrad ni nikdar nudil enega samega dneva ali noči odmora. Na mestu, kjer je prej stalo veliko industrialno mesto, je izbruhnil vojni vulkan iz zemlje. In tu je šla pilotka Jekaterina Badanova skozi svoje prve težke preiskušnje vztrajnosti in sposobnosti bojevanja v zraku. Na stotine nemških Junkerjev in Messerschmidtov je neprestano in ne vzdržno bombardiralo trdnjavo na Volgi iz dneva v dan. Hitlerjeve horde so rinile naprej preko gor trupel svojih lastnih mrtvecev, besne sprico never-

no učene in pametne ljudi. (Skoda, da sem pozneje poleg mnogih drugih izgubil še to lepo iluzijo!)

Tako sem prišel do važnih življenjskih skušenj v tistih treh mesecih počitnic v Omahi s pomočjo Glasu Naroda. Še leto pozneje, 1904, ko sem preživljal svoje prve počitnice med našimi premogarji v East Palestine, Ohio, mi je Glas Naroda pomagal seznaniti se z nekaterimi ljudmi v Clevelandu. Pennsylvania železnica je napovedala poseben izlet iz East Palestine v Cleveland in sicer obratno vožnjo za en dolar. Pogledal sem v Glas Naroda, katerega zvesti bralci so bili moji znanci premogarji, saj je bil glasilo društva sv. Barbare, ki je imelo tamkaj svojo podružnico. Vidim oglaš Math Grilla, ki izdeluje pristni kronjski brinjevec ter ima roštilj na St. Clairu. Tako sem hitro imel naslov, kjer se bom lahko ustavil med domačimi ljudmi. In res prvi zajtrk in prvo čašo vina sem pojedel oziroma spil pri Grillu, ki je verjel v oglaševanje in si je z ogledi in marljivostjo pridobil lepo premoženje s prodajo brinovce ne le po Clevelandu pač pa tudi po drugih naselbinah

(Dolje prihodnjici.)

14.000 angleških premogarjev zastavkalo
Nottighamshire, 15. sep. — Zaradi aretacije 18 let starega mladeniča, ki se je uprl ukazom delavskega ministrstva in ni hotel iti na delo v premogorove, je zastavkalo 14.000 majnerjev, ki so dejali, da se ne vrnejo nazaj na delo dokler, ne bo izpuščen iz zapora Sidney Page. Stavka je prizadela 14 rogov.

Naš napredek in naše propadanje

FRANK TROHLA

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

14

Napisal I. BUKOVINSKI, Pittsburgh, Pa.

1990

PETDESET-LETNICA

IN TWO SECTIONS —
SECTION II.

Glas Naroda

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 17th, 1943. — PETEK, 17. SEPTEMBRA, 1943

1893...1943

Frank Sakser,

Ustanovitelj "Glasa Naroda",
rojen v Ljubljani 1. decembra, 1859
in umrl 30. marca 1937 v Št. Vidu nad
Ljubljano.

Iz majhnega početka se je s svojim
listom dvignil zelo visoko, usoda pa ga
je pahnila gmetno jako nizko, toda v
grob je s seboj odnesel čast moža—
poštenjaka.

PETDESET LET je že precejšen del življenja povprečnega človeka, petdeset let slovenskega lista v Ameriki pa je nekaj prav posebnega.

Okoli leta 1890 se je pričela velika reka slovenskega izseljevanja v Ameriko. Sicer je bilo že mnogo let pred tem precejšnje število Slovencev to stran luže, toda veliko priseljevanje se je pričelo v onem času.

Naši priseljenci so se razkropili po prostrani deželi. Prišli so, da si najdejo boljšega kruha, kot pa so ga imeli v svoji rojstni deželi. Polagoma so jih pustile skrbi za vsakdanje življenje in tedaj se je v njih pojavila potreba, da stopijo med seboj v kako zvezo, da v tuji deželi ne bodo popolnoma odtujeni in zapuščeni, temveč, da pridejo v medsebojno zvezo ter si med seboj poročajo, kako živijo in da ostanejo kot ena družina, kot sinovi in hčere ene dežele.

In v istem času je prišel v Ameriko ravno z istim nagibom kot vsi drugi, ki so prišli pred njim, namreč, da si izboljša svoj gmetni položaj, mlad mož, ki je imel v sebi vse lastnosti časnikarja in je tudi kmalu po svojem prihodu spoznal, da naši rojaki v Ameriki potrebujejo list, v katerem se bodo med seboj pogovarjali kot bratje, izražali svoje misli in tež-

nje ter si tudi medsebojno vsestransko pomagali k večjemu napredku.

Ta mož je bil pokojni Frank Sakser, ki je po kratkem bivanju v tej deželi pričel izdajati list "Glas Naroda."

Začetek je bil zelo težaven, kot je težaven vsak pričetek. Da je Sakser za list pisal, ga stavil, tiskal in razpošiljal sam, je povedano na drugem mestu v tej slavnostni izdaji.

Kolikor je bilo le količjak zavernih slovenskih delavcev, so se zavedali, kolike važnosti je zanje slovenski list. Zlasti premogariji so ga podpirali, kolikor je bilo v njihovi moči. In o tem piše Mr. Valjavec ob desetletnici leta 1903:

"Leta 1895 so premogariji v Forest City, Pa., priredili za "Glas Naroda" veselico in so napravili čistega dobička \$100. To je bila edina izvanredna podpora listu."

V istem času, — tako piše Valjavec, — je bila v Ameriki velika kriza. Rojaki, ki so bili brez dela, so prihajali k Sakserju za pomoč. Po osem ali deset naenkrat jih je prišlo in Sakser jih je nastanil v tiskarni. Ko je dobil po pošti kak dolar, so vsi dobili kako dobro jed. Taki prizori so se pogosto ponavljali.

In v isti številki, namreč 19. septembra 1903 je pisano:

"Glas Naroda" bode ostal tudi v bodoče na tem stališču, kakor je bil do sedaj; izogibal se bode osebnosti in preprirov, seveda, ako se mu bode borba vsiljevala, bode branil svoje stališče in slovenske delavce v prvi vrsti; naša skrb bode, da postane list popularen."

Tak je bil Sakser: pomagal je vsakomur, če je le mogel in v njegovem listu se je zrcalilo njegovo dobro, zlato srce.

In kot je tedanji urednik leta 1903 obljubil, tak je "G. N." ostal do današnjega dne. Še danes se izogiblje osebnosti in dela vedno za splošno dobro slovenskih rojakov v Ameriki.

Ko so se po raznih rudnikih ponavljale velike nesreče, pri katerih je bilo pogosto tudi ubitih mnogo naših rojakov, tedaj so pričeli naši ljudje premišljevat, kako bi se zavarovali saj za posmrtnino, da bi saj družina ne ostala takorekoč kar na cesti.

Tedaj so se prikazali prvi početki slovenskih podpornih organizacij in "G. N." je skoro vsaki bil dober krstni boter, ki jo je podpiral in jo pro-

pagiral kot glasilo, dokler organizacija ni dobila svojega lastnega glasila.

"G. N." je tudi zelo zgodaj pričel navajati slovenske naseljence k ameriškemu državljanstvu ter jim je v tem vedno šel na roko. Izdal in založil je "Slovensko-angleško slovnico" leta 1912 ter tudi majhno knjižico, kako postati ameriški državljan.

Po petdesetih letih je to delo končano, sedaj je naloga "G. N." samo še delati v narodnem smislu in po našem mnenju opravlja to delo v polni meri.

Z zadoščenjem gledamo na delovanje "G. N." v preteklosti in smo ponosni na to delo. Popolnoma smo prepričani, da ni nobenega našega rojaka, ki bi mogel reči, da je "G. N." kdaj podiral kako slovensko narodno ustanovo, pač pa jo je vedno podpiral. Zato mislimo, da saj starejši Slovenci dajejo današnjemu slavljenču popolno priznanje, da je opravljal vedno dobro delo in da mogoče brez njega danes ne bi bili tako organizirani, kot pa smo.

In če danes dobi "G. N." to splošno priznanje, tedaj ga sprejme hvaležno kot veliko plačilo.

Vse pa kaže, da bo prišel čas, da se bo "Glas Naroda" poslovil od svojih čitateljev in prijateljev, kot vsi ostali slovenski listi, ki nimajo za seboj kake podporne organizacije, toda poslovil se bo v prijetni zavesti, da je bil svojemu narodu v naši novi domovini veliki ameriški republikani ves čas svojega življenja dober prijatelj in vodnik svojim rojakom in z vsem opravičenjem bo mogel zaključiti svojo labudjo pesem z besedami:

"Narod slovenski v Ameriki: s Teboj sem živel, veselil sem se in vriskal s Teboj, s Teboj sem tudi trpel. Dokončal sem svoje poslanstvo in se poslavljam od Tebe — slovenski narod!"

Vendar pa upamo, da nam bodo tudi še v bodoče naši prijatelji naklonjeni in bomo še dalje ostali kot prijateljska slovenska družina, sicer daleč od rodne zemlje, pa vendar srečni v lepi novi domovini, še kaj let.

Vsi obhajajamo ta jubilej, kot bi bili vsi zbrani na skupnem sestanku, zborovanju; podajmo si prijateljsko roke in zaključimo: "Še mnogo let!" let!"

Spomini...

Piše **ANTON BOBEK**

Maja meseca lanske leto je poteklo petdeset let, odkar sem stopil na ameriška tla in sem ostal kar v New Yorku in se ustanovil na Atlantic Avenue v Brooklynu. Delo sem dobil v par tednih po prihodu v čistilnici za sladkor.

Frank Sakser je prišel v Ameriko eno leto za menoj in da je mene poiskal, je bilo zato, ker mu je moj brat Lojze, takrat župnik v Godoviču na Notranjskem dal moj naslov. Moj brat Lojze in Sakserjev brat, ki je bil tudi za župnika v Hoterdesici na Notranjskem sta bila dobra prijatelja in ko je šel Frank Sakser k svojemu bratu po slovo, mu je svetoval, da naj obišče pred odhodom mojega brata, ki mu je dal moj naslov, tako, da bo lahko takoj imel prijatelja ali znanca, ko stopi na tuja tla. In to je Frank Sakser tudi naredil in tako sva se na priporočilo svojih bratov spoznala in sprijaznila in potem bila tudi skupaj v trgovini.

Frank Sakser je bil nagnjen k časnikarstvu takoj, ko je prišel v Ameriko, ker je bil izobražen za žurnalista in je posvetil čas časnikarskemu poklicu že v starem kraju. Takoj se je spoznal z ljudmi, ki so mu pomagali z denarjem, da je lahko začel izdajati slovenski tednik, kateremu je dal naslov "Glas Naroda", mogoče je bilo to ime izbrano iz razloga, ker je bil list tiskan v češki tiskarni pod istim imenom, namreč "Hlas Lidu".

List "Glas Naroda" je začel izhajati v sredi meseca septembra, 1893. V tiskovni družbi so bili Frank Sakser, Jožef Rems in Anton Logar. Frank Sakser je bil urednik, črkostavec in strojnik. Rems in Logar sta mu pa prva pomagala z denarjem.

Kot njegov ožji prijatelj sem bil seveda z njim pri početku lista in pomagal, kjer je bilo treba. Tisti dan, ko je bil list tiskan, sem mu pomagal da sva znesla pakete na njegov dom, od koder smo razpošiljali in potem tudi nesli na pošto in to delo se je ponavljalo teden za tednom. Naročnikov je bilo takoj od začetka do tisoč in list je bil kmalu razglašen, kar je pomagalo, da je bilo čedalje več naročnikov in tudi list začel izhajati po dvakrat na teden in tako naprej do dnevnika.

Frank Sakser je začel svojo lastno tiskarno leta 1894 in to je bilo v enem pritličnem poslopju preko hiše, kjer je stanoval. Sakser se je pridno trudil, ampak, kakor pri vsaki stvari tako je bil tudi njegov začetek težak. Denarja je zmanjkovalo in ni bilo več ljudi, ki

bi mu pomagali. Tudi Rems in Logar sta ga zapustila, ker sta najbrž mislila, da ne bo "nobenega masla." Jaz sem imel nekaj skromnih prihrankov od službe, katero sem takrat opravljal čez dan v Carl Fisher grocerijski trgovini, in mu posodil sto dolarjev, da je lahko

ANTON BOBEK

nadaljeval in list izdajal, ne, da bi narod vedel kako mu gre v finančnem oziru. Toda Sakser je bil nadarjen časnikar in tudi podjeten mož, za kar mu moramo dati vse priznanje. Kar si je prihranil pozneje, je bilo le po trdem delu in mnogih skrbih.

Videl je, da ljudje prihajajo iz starega kraja in da je prilika raztegniti trgovino tudi v drugo smer in je začel s pisarno, kjer se je začelo s pošiljanjem denarja in prodajo parobrodskih listov. V kratkem je dobil dobro pomoč v osebi Franka Lupše, ki je pomagal pri delu v pisarni.

Jaz sem pomagal Frank Sakserju od l. 1893 do leta 1895 po svojih delovnih urah v trgovini in to brez vsake plače. Bilo je leta 1895, ki sem bil nastavljen za delo v pisarni družbe Frank Sakserja s plačo pet dolarjev na teden in "board".

V pisarni v New Yorku sem delal do leta 1903 in potem sem bil poslan v Cleveland, kjer je Sakser otvoril podružnico družbe, in bil postavljen za poslovodja. Imel sem v oskrbi vse delo tikaajoče se denarnih pošiljk in pa prodaje potniških listov. To delo sem opravljal kot zastopnik družbe do leta 1920. Potem je Frank Sakser videl, da sem se dobro privadil delu in mi je urad izročil v lastno oskrbo in da je to prišlo do tega, je bilo zato, ker ni postava družbi dovolila imeti podružnice izven države, kjer je licenzirana. Tako sem nadaljeval samostojno v uradu do leta 1935. Ko pa ni bilo več prometa in drugih uradnih poslov a li dela v pisarni sem prekinil z uradom in šel v pokoj.

Rojen sem bil 16. septembra 1867 v Ribnici na Dolenjskem. Moj oče Janez Bobek je bil okrajni zdravnik v Ribnici. Oče je umrl med zadnjo vojno. — Star je bil preko 90 let. Mati

Alojzija je umrla še leta 1902, v starosti 53 let.

V starem kraju sem bil dvakrat. Prvič je bilo leto 1898 in potem leta 1903.

IVAN ZUPAN:

Moj prvi izlet k Sv. Joštu

(Pokojnemu Ludviku Benediku v spomin.)

Bilo je leta 1893, torej ravno pred 50 leti ko sem služil v neki trgovini v Ljubljani, kjer sem se spoznal s sedaj že pokojnim Ludvikom Benedikom, ki je bil več let upravitelj "Glasa Naroda". Rekli smo mu po domače "Joštar", ker je bil pri sv. Joštu poleg Kranja rojen kot zadnji sin tedanjega mežnarja Mr. Benedika, mati je namreč umrla na porodu.

Ko je bil Ludvik v špecerij-ski trgovini pri Wendu ali pri "Plavi krogli" na glavnem trgu v Ljubljani, me je o Binkoštih 1893 povabil, naj obiščem njegov rojstni kraj, ker so bile tedaj trgovine dva dni zaprte. Pa sem se odločil, da naredim svoj prvi izlet k znanemu in romantičnemu sv. Joštu in sicer na binkoštni ponedeljek. Ludvik se je odpeljal domov že prejšnji dan in mi rekel, da me bo pričakoval ob prihodu "gorenjca" na postaji sv. Jošta, ravno pod hribom.

Na vse sem bil začuden, ko me je Joštar živahno pozdravil na postaji stoječ poleg oslička. V resnici pomemben sprejem! Rekel mi je, ker je uverjen, da me bo strma pot do vrhunca sv. Jošta morda utrudila, zato bom pa lahko do cilja jahal domačega osla, recimo mu "mergee".

S težko silo sem se takoj skobacal nanj, da se ne zamerim prijaznemu gostitelju. Nekaj časa je šlo še dosti dobro po vijugasti poti navzgor, toda "mergee" je bil morda že utrujen, pa se je ustavil in ni hotel iti več naprej. Prigovarjala sva živali na vse načine, tepla ga, in celo rinila, pa vse zaman! Končno je prišel Ludvik na dobro idejo. Vprašal me je, če imam še kaj tobaka, kajti kadil sem pipo. Izročim mu zavitek tobaka; tedaj je veljal 4 krajcerje. Ludvik stopi pred osla in mu v prgišču ponudi količino tobaka, katerega je strastno z gobcem zagrabil in jel žvečiti. Prvemu prgišču je sledilo drugo, in na ta način je tudi "mergee" nadaljeval svojo pot (brez mene na hrbtu) do vrhunca sv. Jošta, na kar sva ga odvedla v hlev.

Ludvik mi je praxil med potjo, kako "moder" in "pameten" je ta osel in vsled tega daleč naokoli znan. Vsak teden ga vzame oče seboj v Kranj do gotove prodajalne, kjer ga o-

tovorijo z nakupljenim blagom, kar vse brez kake ovire srečno prinese domov. Poti v Kranj in nazaj je živahen tako navajen, da se na križpotjih in ovinkih zna sama pravilno ravnati. Nekoč je Ludvikov oče nalašč poskusil, kako bo prišel "mergee" čisto sám v Kranj in nazaj. K prazni vreči je pritrdil naročilni listek za različno blago in vrečo soli 50 kg. In res čez 7 ur se je "mergee" srečno vrnil domov in prinesel v redu vse naročeno blago.

Pri mežnarju smo imeli dobro kosilo in Ludvikov oče je za to priliko prinesel na mizo še par steklenic najboljšega starega "istrijanca". Mr. Benedik starejši je hodil namreč vsako leto kupovat vino v Istrijo, njegova gostilna pri sv. Joštu je bila vsem letoviščarjem dobro znana kot ena najboljših, pa suhe, prekajene klobase in zelodec.

Pred cerkvijo je tedaj stala dobro obložena stojnica neke kramarice z lectom, ali cukrarijo. Precej rejena lastnica iste je šla nekam po opravlku in pustila stojnico brez nadzorstva. To je menda slutil mežnarjev "mergee" da bi bilo dobro, na tobak se malo posladkati. Osel je namreč z glavo razrinil nezaklenjena, ali še malo odprta vrata, ter jo mahnito naravnost k stojnici, kjer se je z lectom in cukrčki dobro posladkal. Kako je lastnik osla z ono lectarico potem obravnaval in "poglihal", ne vem, toda v bodoče, je vedno dobro zapiral vrata hleva.

Isti večer sva jo potem z Ludvikom peš mahnila do postaje in se odpeljala proti Ljubljani. Tako mi je ostal in bo še ostal moj prvi izlet k sv. Joštu vedno v prijetnem spominu.

Ko je pokojni Ludvik Benedik leta 1902 odpotoval v Ameriko, mi je tudi večkrat pisal in me vabil, naj pridem za njim, kar sem v resnici izvršil v juliju 1903, torej letos pred 40 leti. Imel sem celo njegov naslov, katerega sem pokazal na Ellis Islandu v New Yorku. Zaeno mi jetudi Joštar, — tako smo mi tudi v New Yorku rekli, — preskrbel službo klerka pri "tvrdki" Frank Sak-

Nadaljevanje na 5. strani.

Uredniki

* * * Napisal VICTOR J. VALJAVEC

Ustanovitelj "Glasa Naroda," blagopokojni Fr. Sakser, je bil naravno tudi prvi urednik in upravitelj lista. Ker je njegova prošlost, kakor tudi njegovo delovanje med našim narodom v naši republiki, dokaj natančno opisano v tozadnjem članku "Slavnostne priloge" smatram neumestnim baviti se o podrobnostih glede zgodovine tega moža. Pač pa moram omeniti, da si je postavil spomenik med našim narodom ne le z ustanovitvijo lista, temveč tudi s sodelovanjem in svojim iskrenim naporom pri ustanovitvi "Jugoslov. Kat. Jednote," sedaj Amer. Bratske Zveze.

Tekom prvih let obstoja lista je prijatelj Frank Sakser urejeval list sam; in ker je bil list tedaj le tednik, dočim je bil pokojni Frank Sakser istodobno tudi črkostavec, nastavljal je vse sam — namreč vse, kar je bilo potrebno — ne le članke in novosti, temveč tudi oglase; priredil je tudi potrebne forme za tisk, in tako je potem list "odšel" v tisk pod vodstvom in delom prijatelja Antona Bobeka, ki živi sedaj umirovljen (po lastnem prizadevanju) v Clevelandu, O.

Toda kmalu za tem je nastopila doba preoblegla dela. Dan za dnem se je število dopisov množilo, in ker je bilo nujno potrebno skoraj vse dopise slovnično popraviti, odnošno docela prepisati, preustrojititi, pozval je Fr. Sakser koncem minullega stoletja Antona Murnika iz Californije v New York — in tako je Anton Murnik postal drugi urednik lista.

Pred svojim prihodom v New York, je živel Murnik v Californiji in sicer v prosluli slovenski koloniji žalostnega spomina, "Paradise Valley" katero so nazivali naši rojaki "Rajska dolina." Toda kasneje, ko je podjetje njih voditelja šlo na boben, vsled česar so morali naselniki "Rajsko dolino" ostaviti ter pustiti v njej ves svoj znoj naporenega dela, spremenili so nje prvotno ime v "Vražjo dolino" katero ime pa seveda ni oficijelno označeno na zemljevidih Californije.

Anton Murnik je torej vsled "Rajske doline" postal drugi urednik lista. Bil je iskren in izredno delaven človek, dasiravno v slovenščini le v toliko podkovan, v kolikor so razmere sredi minulega stoletja dopuščale — tam na Kranjskem. In še se spominjam, ko mi je prijatelj Frank Sakser pripovedoval, kako je pokojni Murnik pisal slovenščino v pasivni obliki; kako se je v svojih rokopisih posluževal takozvanega germanizma, posebno pa

še nemškega izraza "sich befinden" (se nahajati.) Spominjam se tudi, kako mi je blagopokojni Frank Lupša, soustanovitelj in uradnik Sakserjevega podjetja pripovedoval naslednjo anekdoto o pokojnem Murniku:

Vsake sobote popoldne je Frank Sakser pripravil tedensko plačo za uslužbence. To plačo je potem Frank Lupša porazdelil za vsakega posebej v kuverte, na katere je naravno napisal ime dotičnika. In na Murnikovo kuverto je napisal neke sobote poleg njegovega imena tudi njegov naslov, kar se je čitalo takole: "Mr. Anton Murnik, ki se 'nahaja' pri 'Glasu Naroda', kateri 'se nahaja' na 109 Greenwich St. katera ulica 'se nahaja' v New Yorku, katero mesto 'se nahaja' v državi New York, katera 'se nahaja' v Združenih državah, ki 'se nahajajo' v Severni Ameriki, ki 'se nahaja' v Ameriki, katera 'se nahaja' na našem svetu."

Posledica: Murnik je postal blede, potem rdeč, in takoj nato sta se s pokojnim Lupšem podila po Greenwich Streetu proti jugu vse do Rector St. In ko sta se vrnila v urad — via Trinity Place — je Lupša dobil izreden ukor po prijatelju Frank Sakserju. Potem je zavladal mir in "nahajanje" je za vedno izostalo v "Glasu Naroda."

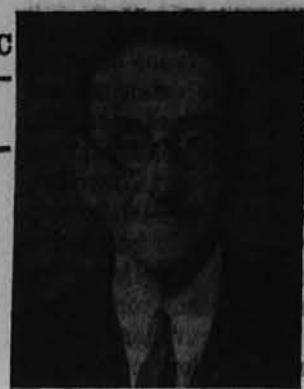
Pa še nekaj moram omeniti: Frank Sakser je pisal Murniku v Californijo, da se uradne ure pri "Glasu Naroda" prično ob 8 zjutraj. In ko je dospel v New York, prišel je, da se javi, pred urad dokaj rano. Onega dne je snežilo, odnosno na "Greenwichu" pihal je severozapadni veter. Pa nekako četrto do osme ure, je prišel Murnik (stanoval je v Hoboken, N. J.) "pred urad" kjer je čakal, da bodo zvonovi na stolpu Trinity cerkve naznanili osmo uro. Prijatelj Sakser ga je naravno ugledal, kako je zmrazil in čakal, ter prišel k nje-

mu na ulico in ga pozval v urad. Toda Murnik mu je pokazal njegovo (Sakserjevo) pismo, ter mu dejal da ima črno na belem, da se uradne ure prično šele ob osmih. In točno ob osmih je odšel v urad.

Sakserjev soustanovitelj in sodrug pri listu je bil tudi Josip Rems, katerega nikakor ne morem prezreti. Rems je deloval predvsem v "administraciji" lista in še posebej z ozirom na pošiljanje denarja v stari kraj. Bil je dobra duša, izboren pevec, ki je čestokrat dejal, da pesem prežene vso mizerijo in v tem se ni motil. Toda kasneje je dobil službo v neki banki na Broadway, katera je kasneje poslovala s Sakserjevim podjetjem vzajemno. Kljub temu nas je redno po trikrat na teden, obiskoval, dokler se ni vrnil v staro domovino. (Anekdota o njem kasneje.)

Nekako tekom poletja leta 1900 sem prevzel jaz uredništvo lista, kajti Anton Murnik je kmalu nato odpotoval s svojo družino v Santa Rosa, Cal., kjer je kupil farmo, na kateri je preživel zadnja leta svoje dobe. List, ki je bil tedaj le skromen tednik, je v vsakem oziru hitro napredoval, in zaradi tega smo pričeli "Glas Naroda" priobčevati po dvakrat na teden, in sicer leta 1898. Tekom časa, ko je število naročnikov naraščalo, smo sklenili priobčevati list vsak drugi dan v tednu, kar se je tudi uresničilo leta 1901. In od dne 19. septembra 1903 naprej, je prišel list izhajati vsaki dan, izvemši nedelj in praznikov — oziroma list je postal dnevnik.

Pa izvzemši urednikov, ni na vsem svetu človeka, ki bi vedel, kaj pomenja beseda "urednik". Kajti povsem lahko je napisati kako lokalno storijo, ako ima človek vsa dejstva takorekoč pred svojim nosom; še lažje je rabiti škarje in "rezati" novosti iz drugih listov; lahko je tudi popravljati dopise, pa naj že prihajajo od kjerkoli; toda izredno težavno je pisati uvodnike — to se pravi, izvirne uvodne članke. In pri vsem tem je največja poteškoča takozvano "gradivo" članke, kajti gradiva vedno primanjkuje. Dan za dnem je treba misliti o gradivu prihodnjega dneva; glede tega je treba skrbeti in misliti, tudi ako na vsem svetu ni niti najmanjše novosti, ki bi se lahko porabila kot "gradivo." In prostor odmerjen za uvodnik, mora biti izpolnjen. Toda dajte uredniku potrebno gradivo, in njegovo delo bo šlo hitro izpod rok. Pisanje člankov za tednik je dokaj lahko, kajti teh je

VICTOR J. VALJAVEC

treba napisati le 52 tekom cellega leta. Toda pri dnevniku mora urednik napisati kar 312 uvodnikov na leto, kar pomenja, da se mora urednik dnevniška (ako je Slovenec, in ako je dobre ter bogaboječe sorte), kar 312 krat na leto prav pošteno pridušiti.

In to "pridušanje", dasiravno je brezpomembno, se mora saj podvojiti, ali celo potrojiti, ko urednik čita korekturo — ter počvetveriti ko dobi na ogled prvi odtis lista.

Pa ako ima človek dokaj dvomljivo srečo, da sedi na uredniškem stolu kar 25—30 let, potem naj čitatelji kar potom iogavitem izračunajo zgoraj omenjeno knjigovodstvo.

Vsaki slovenski urednik prav dobro vè, koliko časa se potraja s popravljanjem in v mnogih slučajih s popolnim prepisovanjem dopisov. V takih slučajih se mora urednik zopet priduševati. Toda tekom mojega službovanja pri "Glasu Naroda" imel sem dopisnika, kateremu sem še dandanes hvaležen za vse mnogoštevilne ure, katere sem imel na razpologo za svoje razvedrilo vsled njegovih dopisov. Pošiljal mi je redno, skoro vsaki teden iz Winterquarters, Utah, po en "yard" dolg dopis in vse delo, katero sem imel s temi dopisi, je bilo, izročiti te dopise črkostavcem, kajti njegovih dopisov ni bilo treba ni popravljati, niti čitati, ker vedel sem, da niso le pravilni, temveč tudi izborni. Ta dopisnik je bil prijatelj Anton J. Terhovec, sedanji urednik Nove Dobe, katerega še danes blagodarjam in ga bom — kar "ad infinitum."

Ko sem postal urednik, stanoval sem pri svoji teti in njeni obitelji na Tretji cesti, med 32. in 33. ulico v New Yorku. Istčasno je kupil Fr. Sakser podjetje "The Swiss Publ. Co." katero je izdajalo tednik "American Swiss Gazette." Podjetje je bilo na prodaj, ker je lastni in urednik imenovanega tednika dr. Friedrich umrl. To da sem se seznanil z njegovim nečakom Fred Muehlhijem, s čim iz Minnesote, ki pa je vsa svoja rana leta živel v Tell

ANTON MURNIK

City, Indiana, kjer je dovršil višjo šolo, in prišel potem v New York. Istočasno sem tudi uvidel, da, ako ostanem vse svoje življenje med sorodniki in rojaki, ne bom nikdar zmogel postati pravi Američan, dasiravno sem dobil tako zvan "prvi papir" še istega dne, ko sem se kot priseljenec leta 1899 izkrcal v newyorški luki. Vsled zgoraj navedenih razlogov sva s Fredom najela prostorno sobo v tretjem nadstropju hiše št. 45 na 7. ulici, in sicer kljub vsem protestom moje tete. Kmalu za tem je pri nas v tretjem nadstropju, najel sobo tudi časnikar dr. J. Casabona, ki je bil zaposlen v inozemskem oddelku Gordon Bennetovega dnevnika "The New York Herald" in potem njega sem se kasneje seznanil z raznimi poročevalci angleških newyorških listov, med nji mi še posebno z "judge" Smithom, ki je tedaj lovil svoje "storije" v newyorškem pristanišču, in tekom večerov v prvovrstnih restavracijah in hotelih. "Judge" Smith ki je bil svoječasno mirovni sodnik v Connecticut, je bil tudi uposlen pri "New York Herald". On me je potem seznanil z raznimi fotografi in slikarji, ki so bili zaposleni v umetniških oddelkih uredništev raznih velikih listov.

In ker smo vsi tedanji tovariši dobivali vprav "sijajne" plače (nekateri so dobivali plače po "yardih" oziroma kolonah) za vsako kolono po \$3.00 toda uredniki dotičnih oddelkov so jim vedno toliko gradiva črtali, da je bilo tekom tedna objavljenih le po pet do deset "yardov" gradiva dotičnega poročevalca. Toda kljub tem ekonomičnim nedostatom živeli smo sijajno. Evo!

"Judge" nas je ob večerih povedel v prvovrstne restavracije, kjer nas je predstavil kot svoje kolege, zaposlene pri raznih listih. In vse, kar so tam imeli, bilo nam je brezplačno na razpolago, in takozvana "press table" je bila vedno pripravljena z razvedrili — za naše "torije". In spominjam se Dunstanovega restavrant, kjer smo se sestajali ob pondeljkih zvečer. Tam ni človek nikdar vedel, sedeli

JANEZ TERČEK.
nepozabni "Peter Zgaga" urednik od leta 1916 do svoje smrti
28. junija, 1942; rojen v Idriji 17. aprila 1891.

kraj kakega lokalnega politika, ali pa poleg kakega "buma." In kako divno so se tam pretepali naši vseučiliški dijaki, katere so potem proti jutru natakali pometali na ulico. Tam so bile na dnevnem redu same znamenitosti: pisatelji, igralci, trgovci, revolucionarji iz južnih republik, itd.

In kdo bi se ne spominjal Reisenweberjovega restavrant, kjer so uvedli prve hawaiijske hula plese v New Yorku; kako so tam okrasili in spremenili posebno sobo v trato s tem, da so tla pokrili s slamnimi in zeleno pobarvanimi preprogami! In kako je v tej sobi nastopila prva hawaiijska plešalka, neka bivša manikuristka iz San Franciska, Cal., ki sploh ni bila plešalka, ki pa je kljub temu znala "hulati" baš tako izborna, kakor "hulajo" dekleta — naše sodržavljanke — na obrežju Waikiki.

Spominjam se, kako smo "Patrickovali" 17. marca v restavraciji Dinty Moore, na zapadni 46. ulici, kjer smo nekoč to slavlje nadaljevali kar dva večera, tako da smo praznika sv. Patrika in sv. Josipa odpravili istočasno.

Spominjam se, kako nas je virtnoz Fred Houlihan predstavil lastniku Toni Pastorjevega gledališča, Toni Pastorju kateri nas je potem zopet predstavil ravnatelju Irwing Place gledališča ter lastniku, oziroma najemniku Philippovega gledališča in gledališča Dewey na Vzhodni 14. ulici, kamor smo potem prihajali k večernim predstavam in popredstavnim zabavam — za "yarde", — kako se je potem Fred Houlihan poročil z igralko Katryn Vernon, ki je s svojo sestro Amelijo, stanovala pri mojih starših, oziroma pri moji obitelji na 333 E. 19. ulica v New Yorku, katero hišo smo imeli tedaj v najemu. — Kako sva s prijateljem Frank Sakserjem novoporočencema čestitala in Freda pozvala, naj mesto poročne koračnice zaigra staroslavno "Hiawatha", kateri popularni naslov je založil prijatelj Shapiro, ki je bil tudi navzoč. In spominjam se, ko se je sestra neveste Amelija, pozne-

je poročila s prijateljem Warren Hubbardom, katerega je več let kasneje pri kongresnih volitvah porazil naš Fiorello H. La Guardia. Omeniti moram, da je moja blagopokojna mati ljubila imenovani pevki, kakor da bi bili njeni hčerki.

In spominjam se, kako smo tekom rusko-japonske vojne, ustanovili "Vseslavljansko Udruženje" čegar člana sva bila z Frank Sakserjem; kako je potem to Udruženje kupilo klubovo hišo na Vzhodni 72. ulici, kjer smo prirejali družabne večere.

Kako smo se časnikarji često krat shajali v Oubanski restavraciji "La Gocheria" na Pearl St. katero je "odkril" prijatelj Josip Rems; kako smo tam redno "lunchali" amarillo con pollo in se istočasno dogovarili, koliko Japoncev naj pobijemo za naslednjo jutranjo izdajo časopisa — in spominjam se, kako smo hodili ob poletni vročini v staro katedralo sv. Petra na Barclay St., da se nekoliko ohladimo, kajti tam je bilo saj 20 stopinj hladneje, nego na ulicah, in (da ne pozabim), kako sem tam nekega dne opazil Sakserjevega uslužbenca Petra Muhiča, ko je klečal pred svojim patronom in se "hladil." Ko se je ohladil, napotil se je iz cerkve, toda opazil me je, ko sem s tovariši sedel v klopi, prišel je k meni, in mi iskreno čestital dobesedno: "O, Bog nas večni vari — kako lepo je od vas, da vas tukaj vidim." Od tedaj nadalje smo se hladili v St. Paul's Chapel na Broadway.

Spominjam se, kako sem kot član "Združenja časopisov inostranskih jezikov" potoval z mnogimi kolegi v Washington, kjer nas je sprejel predsednik Taft, in potem tudi senator Dillingham iz države Vermont; kako se je slednji zanimal za Slovanstvo in kako sva mu s tovarišem Wazeterjem, urednikom nekega poljskega tednika, podala natančno informacijo o etnologiji Evrope. Wazeter je postal kasneje pomožni generalni pravdnik države New York.

"The Spring is Just Around the Corner."

Omenil sem že prijatelja in sodelavca pri ustanovitvi lista "Glas Naroda", Josipa Remsa člana raznih slovenskih društev, prijatelja pokojnega lastnika "New Yorker Staats Zeitung" Herman Ridderja. Pa mi je neke pomladi — nekako po St. Patricku in sv. Jožefu, prijatelj in najstarejši uslužbenec Sakserjevega podjetja, A. Ausenik, zaupno povedal, da bo kmalu pomlad, kajti Josip Rems je že oblekel svoj beli telovnik. To novico sem povedal našemu sosedu na Greenwich St., staremu pogrebniku Duffyju, ki je Rems tudi poznal. In Duffy, ki je ob lepih dnevih običajno stal ali pa sedel pred vrati svojega zavoda ter čakal na "business", je potem Remsa opazoval, ko je po kosilu prihajal obiskat svojega starega prijatelja Sakserja. Prihajal je običajno od Broadway po Morris St. na Greenwich St., kje je moral iti mimo Duffyjevega zavoda. In ko ga je Duffy opazil v njegovem belem telovniku, dejal je svojim znancem, ki so se z njim pomenkovali o "businessu" (v marcu in aprilu imajo pogrebniški najboljši business): "Here comes the Spring Around the Corner."

To novico sem povedal tudi "Judge" Smithu, ki je takoj "interviewal" Mr. Duffyja in napisal potem "pol yarda" dolgo storijo kako prihaja "Mr. Spring around the corner," ki je bila objavljena v celoti. (Vrednost \$1.50).

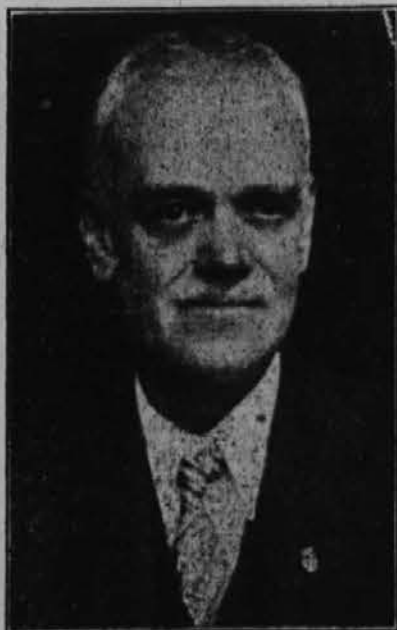
Tega izraza se je potem posluževalo vesoljno newyorško časopisje, dokler ni postal kritičnim izrazom tudi med splošnim prebivalstvom našega mesta.

Da, Josip Rems je bil iskren prijatelj vsem rojakom, katere je poznal, toda napravil je le eno napako: odpotoval je prečano v stari kraj. — In ako je še med živimi, potem sem prepričan, da ga vsi, ki ga pozna-

Nadaljevanje na 8. strani.

LOUIS ADAMIĆ,
urednik nekaj časa leta 1916.

IGN. HUĐE,
sedanji urednik "Glasa Naroda".

Moji spomini

Napisal JANKO N. ROGELJ

V jeseni bo trideset let, odkar sem prišel iz Kanade v Združene države, v državo Washington. Nekako teden dni sem stanoval v hotelu Central, ki je bil pribežališče navadnih delavcev, ki so prihajali za delom v mesto Seattle.

Takrat so zidali v Seattlu prvi nebotičnik, ki je bil dožidan v letu 1914.

Poprosil sem strica, ki me je pripeljal v Ameriko, da greva pogledat, kako zidajo novi nebotičnik. Vem kako sva tisti dan najprvo hodila po obrežnih cestah, kjer so prodajali morske ribe, ki so imele za mene tako težak in nadležen duh, da še danes ne jem rib. Med potjo sva obiskala pol ducata delodajalnih pisaren, ki so pošiljale delavce proti vzhodu. Končno sva krenila v smeri, kjer so zidali nebotičnik.

Tako prideva do večjega križišča ceste, kjer je imel na vogalu svojo stojnico prodajalec ameriških in tujezemskih časopisov, kar zagledam med raznovrstnimi časopisi tudi slovenski list — "Glas Naroda". Poprosil sem strica, da mi kupi časopis, da bom prvič v Ameriki, po sedmih tednih iz domovine, čital slovenski list. Kupil je kar več števil "Glas Naroda", nakar sva krenila proti hotelu. Sva kar oba pozabila, kam sva se namenila.

V hotelski sobi sva pričela čitati. Jaz sem ogledoval format in sestavo lista, ki se je razlikovala od listov v domovini. Kar verjeti nisem mogel, da je to slovenski list, ki ni bil podoben po sestavi in velikosti starokrajškemu Gorenjcu, Jutru, Slovencu, kmetovalcu, Učiteljskemu tovarišu, Domoljubu, Bogoljubu in Slovenskemu narodu.

Dopovedati sem moral sam sebi, da sem v Ameriki, in da je to prvi slovenski list, ki mi je prišel v roke v Ameriki.

Seveda, prvo, kar me je zanimalo, bile so novice iz starega kraja: Kaj se je zgodilo doma, odkar sem bil odsoten.

In tam je bila novica, ki me je zanimala, in katere nikoli ne bom pozabil v mojem življenju. Glasila se je nekako takole:

"Na Primskovem pri Kranju se je zopet pripetila nenavadna nesreča. Posestnik Fajdel se je vračal domov s polja, in dogodilo se je, da je padel z voza ter se smrtno ponesrečil. Kako se je to dogodilo, nihče ne ve. Našli so mrtvega sredi ceste, a voz, v katerega je bil vprežen vol, nekako sto metrov od trupla."

Posestnika Fajdla sem dobro poznal, saj je bil skoro moj so-

sed v domači vasi. Nekako tesno mi je postalo okoli srca, ko je moje misli prevzela zavest, da se bodo enake nesreče dogajale v moji rodni vasi, ne da bi bil doma in bi bil priča istim.

Odložil sem list "Glas Naroda" ter pogledal skozi okno, kjer je bil razgled na morje.

Čudni občutki so šli skozi mojo zavest. Nisem mogel prikrojiti mojega mišljenja tako, da bi mogel sam sebi verjeti, da sem v Ameriki. To sem si trenutno dopovedal, da doma nisem več, toda da sem v tujini, daleč od domovine, to mi ni šlo v glavo.

"Kaj ne boš več čital?" se oglasi stric ter z verjetno slutnjo povprašuje in čuti, kaj se dogaja v meni.

V mojih prsih okoli srca se je zbirala hiteča kri z vso nepričakovano silo, kakor da hoče bušiti na dan tam nekje v goltancu. Iz prs je udarila kri v glavo, da je bila kar naenkrat moja glava vroča kot žareči ogenj.

"Kaj pa si bral v 'Glas Naroda', da se razburjaš?" tolažilno govori moj stric, ki je sam v strahu, da se je kaj hujšega dogodilo v domovini, iz katere še nisva dobila nobenega pisma po najinem odhodu.

V tem trenutku so se mi tresle roke, dih mi je skoro zastal, podzavestno zaprem svoje oči, iz katerih tečejo vroče in pekoče — solze. Objelo me je tako neizmerno domotožje, da sem zasovražil strica, ki me je pripeljal v Ameriko, zasovražil Ameriko in vse, kar je bilo okoli mene.

Legel sem v posteljo, pokrili glavo z odejo, da ne bi gledal vsega tega, kar je v moji bližini.

Tisto noč nisem spal, misli so blodile okoli mojega rojstnega doma, v polsnu sem delal načrte, da se takoj povrnem v domovino.

Moj stric je še drugi dan poskrbel, da sva se odpeljala iz Seattla v državo Montano, v farmersko naselbino Damers, skozi katero so takrat napeljevali novo stransko progo za Chicago, Milwaukee and St. Paul Railroad.

Že drugi dan po prihodu v Damers naju povabi v svojo leseno železniško kolibo Slovenec, ki je delal z nama, ko smo polagali železniške prage pod nove tračnice. Doma je bil iz okolice Novega mesta na Dolenjskem.

Pri njem se je zopet obnovilo pekoče domotožje. Mož je mislil, kako mi bo ustregel, ako mi ponudi slovenski časopis. Bil je naročen na "Glas Naroda," iz katerega je v samotni

in zapuščeni montanski vasi čital, kaj se godi po svetu.

Moj stric je postal nemiren, ko mi rojak pomdi časopis. Vzel ga mi je iz rok ter takoj povabil rojaka, da gremo v General Store na steklenico pive. Časopisa res nisem čital in tudi pive nisem mogel piti, ker me je ponovno dušilo v grlu tisto težko domotožje, ki ubija zdrave ljudi ter jih dela nesrečne za mnogo let, ali pa pusti v ljudeh nezaceljeno rano za vse življenje.

Samo tri tedne sva delala v vasi Damers. Odšla sva za Božič v Great Falls, Montana, kjer pa se je dogodilo nekaj nepričakovanega, kar je odločilo mojo živlensko pot za trideset let in morda še več, do konca mojega življenja.

Stric Boštjan je menda "obupal" nad mojim domotožjem ter lepega dne odpotoval v Kanado — sam.

Ostal sem sam, z menoj prijatelj iz sosedne vasi v domovini.

Tedaj pa je v meni nastopila skrb, kaj bo pa sedaj. To je ubilo moje domotožje, ker sem bil sam na tujih tleh, ko sem prvič v življenju pričel misliti, kako se bom sam preživel.

Potem pa se je pričelo križavo romanje mojega življenja po Ameriki, ki je bilo prva leta precej okisano in s pelinom ozaljšano; tega se še dobro spominjajo moji prijatelji v East Heleni, Montana, kjer sem preživel dve leti in pol, dokler nisem prišel v Cleveland, Ohio.

V East Heleni sem pričel zopet čitati "Glas Naroda", toda vedno z nekako pretečo slutnjo, da bom enkrat zopet čital nekaj, ki mi bo povečalo moje domotožje. Tolažilo me je edino to, da sem imel napravljen načrt, da se povrnem v domovino, pa če tudi pišem očetu, da mi pošlje denar. In to bi se menda tudi zgodilo, da ni Avstrija napovedala vojno Srbiji. Moj načrt je padel v vodo.

Vojne novice so me zanimalo, "Glas Naroda" sem čital dnevno. Komaj sem čakal, da sem ga dobil v roke. Takrat je dopisoval v ta časopis sedanji urednik "Nove Dobe", moj prijatelj Anton J. Terbovec, ki je potoval kot trgovec z zlatino po slovenskih naselbinah.

Nikoli ne bom pozabil dopisa, ki ga je pisal z države Kansas o sončnih rožah, o plebejskem fižolu in o dekletu, o katerem je potožil takole:

Ta kosa je rjava,
ne reže nič več,
in dekle ni prava,
ki ne ljubi me več . . .

Njegovo pisanje mi je pokazalo sončno stran življenja. Pričel sem pisati sam, da bi izrazil svoje misli o delu in življenju. Moje domotožje je bilo ubito, pričel sem živeti ameriško življenje kot tisoč in tisoč drugih Slovencev v Ameriki.

Bo kmalu trideset let, odkar čitam list "Glas Naroda", ki doživlja že petdeseto leto. To je bil prvi časopis, katerega sem pričel čitati v Ameriki, vedno sem našel v njem nekaj, kar me je vezalo nanj od dneva do dneva — trideset let.

"Glas Naroda" mi je vzbudil skeleče domotožje, a pozneje utrdil v veri in zavesti, da je tudi življenje v tujini polno sonca in lepih razgledov, ako si človek prilagodi svoje življenje z okoliščinami in pripomočki, katere mu nudi bogata, svobodna in demokratična Amerika.

Danes sem tudi jaz del te Ameriške Slovenije, katero je gradil list "Glas Naroda" petdeset let. V zgodovini ameriških Slovencev ostane ta list kot svetla točka, mimo katere je korakalo vse slovensko priselnštvo v Ameriki.

MOJ PRVI IZLET K SV. JOŠTU I

Nadaljevanje z 2. strani.

ser, kjer je bil že on zaposlen in sicer v potniškem oddelku. Ves čas moje službe pri označeni tvrdki tekom devetih let

LUDVIK BENEDIK.

35 let upravitelj "G. N.", umrl 18. junija, 1937.

sva si bila dobra, iskrena prijatelj. Ko smo v New Yorku ustanovili prvo slovensko tamburaško društvo "Ilirija", sva pri istem tudi skupaj igrala, to je bilo še v naših lepih fantovskih letih. Ko sem se jaz v jeseni l. 1905 poročil, je čez tri mesece zatem tudi moj prijatelj skočil v zakonski jarem. Zelo me je ganila vest o njegovi prerani in nenadni smrti pred nekaj leti. Naj mu veljajo predstoječe vrstice v trajen in blag spomin!

Kje sem ga srečal

Napisal ANTON J. TERBOVEC

Pisati za 50-letnico drugega najstarejšega slovenskega lista v Ameriki ni lahka reč, posebno če avtor ne pozna slavljence iz njegovih mladih let. Ko sem ga jaz prvič srečal, je bil že čvrst deček; list "Glas Naroda" namreč.

Katerega leta je to bilo, ni važno za vas; zame pa je važno le zaradi dejstva, da sem se takrat zadnje leto pridružil pri o. in k. komisiju, da jo pobrišem v Ameriko, kakor hitro dobim tiste "bukvice", ki so najlepše. Vračali smo se od strelskih vaj na Krškem polju in smo spet imeli neke manjše manevre okoli Velikih Blokov. Nekega popoldne, ko smo bili prosti, smo posedali pred hišo prijaznega domačina, katerega se je poznalo, da je bil že po svetu. V pogovoru smo izvedeli, da je bil več let v Ameriki in da spet namerava iti nazaj. Nas je seveda zanimalo, kako je v Ameriki, in mož nam je povedal marsikaj. Prinesel nam je za čitati tudi več števil "Glasa Naroda", na katerega je bil naročen v Ameriki in ga je dobival tudi za seboj v stari kraj. Takrat sem se prvič srečal z "Glasom Naroda" in spominjam se, da je napravil dober vtis name, da si se je razlikoval od tamkajšnjih slovenskih listov.

Potem sem prvič srečal "Glas Naroda" v Clevelandu, kjer sem se bil najprej za nekaj mesecev ustavil po mojem prihodu v Ameriko. Imeli so ga pri mnogih slovenskih družinah in seveda tudi v Slovenski narodni čitalnici. V Winterquarterson, Utah, je bil potem del časa "Glas Naroda" moj vsakodnevni tovariš. Takrat še ni bilo glasil naših podpornih organizacij. Slovenska narodna polporna jednota je edina takrat izdajala listič, menda mesečnik, malega formata, ki je vseboval večinoma številke in uradna poročila. Šele nekaj pozneje je ustanovila svoje lastno glasilo, tednik, ki je imel obliko lista, kakršnih smo vajeni.

Med Slovenci po zapadu so bile takrat redke hiše, kjer ne bi bili imeli "Glasa Naroda". Danes predstavljajo najboljšo vez med ameriški Slovenci slovenske podporne organizacije s svojimi glasili, takrat pa je v glavnem tvoril to vez

"Glas Naroda", posebno po zapadu.

O tem sem se nad vsak dvom prepričal na svojih večletnih trgovskih potovanjih. Pred mano se je odpiralo sto in sto krajev, vsak s svojimi znamenitostmi. Denver, krasna metropola zapada, zvižajoča se v vznožju sneženih Rocky Mountains. Colorado Springs, v katerega okolici sta taka naravna bisera kot "Vrt bogov" in Manitou z vreli najrazličnejših mineralnih voda. Aspen, skrit planinski raj z najlepšimi columbinami in najboljšim ribolovom. Canon City s sadovnjaki. Trinidad z deloma mehko atmosfero in z obilico premogarskih naselbin v okolici. Somerset, v gorah soteski, kjer sem bil prvič v življenju postrežen s pravo medvedjo pečenko. Salida z ribniki najboljših coloradskih postrvi. In še vrsta drugih, samo v državi Colorado.

Potem mesto Rock Springs v državi Wyoming, ki se je po našalo s prvim Slovincem v državni legislaturi in z največjo rezervo mehke in pojoče škofješke oziroma poljanske govorice. Sublet, Wyo., premogarska naselbina, čepeča 7777 čevljev nad morsk gladino, katere naselbine pa danes ni več. morda spominja nanjo še kak preperel pivski sodček v goščavi divjega pelina. Red Lodge, tipično montansko mestce ob žuborečem gorskem potoku. Država Utah z mormonskim Rimom, mnogimi rudniki in topilnicami. Enumelaw, Wash., najstarejša slovenska farmerska naselbina na pacifični obali. Wenatchee, Wash., kjer se pridelujejo najfinejša jabolka na ameriškem kontinentu. New Hradec v North Dakoti v morju zoreče pšenice. Oregon City in Portland v Oregonu, mesti najlepših vrtnic.

Železno okrožje v severni Minnesoti z mnogimi rudarskimi naselbinami, ljubkimi jezери in belimi brezami. Okolica mesta Pittsburga v Kansasu s svojimi pšeničnimi polji, sončnimi rožami in mestom, kjer je bila rojena ena prvih slovenskih podpornih organizacij v tej deželi (Avstrijsko-slovensko bolniško podporno društvo v Frontenacu), ki pa ni vzdržala kompeticije mlajših in modernjših slovenskih tekmovalk. Okolica mesta Fort Smitha v Arkansasu, kjer se rasto vedno zelene magnolije. Okrožje Adamsona v Oklahomi, kjer je mnogo indijanskega prebivalstva. Blackton v Alabami, kjer sem se prvič prepričal, da "pinaci" ne rastejo na

drevju, ampak v zemlji. Rudarske naselbine, raztresene med griči rumenega peska, aloy in kaktov v Arizoni, kjer samim sebi prepuščeni osli vprizarjajo v srce segajoče jutranje koncerte.

Nasmejana Californija, kdo bi jo pozabil! San Francisco, mesto Zlatih vrat, z najlepšim parkom, z najboljšim vinom in gostoljubnim "slovenskim hribovom". Petakuma, jajčja kraljica, s "spomenikom" veliki kokiši na glavnem trgu. Fresno, sredi vinogradov in oranžnih nasadov. El Verano, idilično letovišče, dremajoče v Dolini lune (Valley of the Moon). Los Angeles, mesto veličastnih palm...

Zakaj vse to navajam? V vseh navedenih krajih in v stoterih drugih, katerih prostor ne dopušča navesti, sem našel Slovence, in povsod, kjer so bili Slovenci, sem se srečal tudi z mojim starim znaneem: — "Glas Naroda". Gradiva je bilo dovolj. Vsak teden in včasih vsak dan drugi kraj, drugi ljudje, drugi doživljaji. Na vlakih, v železniških čakalnicah, v hotelih, v parkih, v salunih, na morskobalah, v gozdnih zatišjih, pod palmami Californije, pod magnolijami Louisiane, pod brezami Minnesote, pod brinjevim grmičjem južnega Colorado, pod cvetečimi jablanami Washingtona, v obljemu opojnih dišav oregonskih vrtnic, ej, kako lepo je bilo lenariti; in včasih se je dalo tudi pisati. Časa je bilo na vatle in milje pisanja je bilo zabava. Zato pa menda zdaj delam pokoro: časa primanjkuje na vseh koncih in krajih in pisati je treba na komando zevajočih kolon.

Potem, ko sem se srečaval z "Glasom Naroda" v 33 državah naše Unije, sem končno prišel do njegovega "izvira" v New York. To je bilo v začetku leta 1925, ko je Jugoslovanska katoliška jednota, sedanja Ameriška bratska zveza, začela izdajati svoje lastno glasilo "Novo Dobo", ki se je prvih šestnajst mesecev tiskalo v tiskarni "Glas Naroda" v New Yorku. Tudi uredništvi in upravnštvi obeh listov sta bili v isti sobi.

"Glas Naroda," kolikor se morem spominjati, se je ves čas držal neke srednje poti; ni vozil po ekstremni levici, niti po ekstremni desnici. Zato je imel prijatelje in čitatelje med rojaki različnih nazorov. V časih, ko je bilo naše priseljenišvo še mlado in nestalno in je le malo število rojakov obvladalo angleščino toliko, da bi bi-

lo moglo inteligentno slediti ameriškim in svetovnim razvojem v angleško pisanih listih, je "Glas Naroda" do neke mere skrbel za tozadevne informacije. Pozneje je prihajal v slovenske hiše kot stari znanec in prijatelj. Preveč bi bilo trditi, da "Glas Naroda" ni nikdar streljal kozlov, saj je bil produkt ljudi, in vsi ljudje so zmotljivi ter včasih na gotov način "udarjeni". Pokažite mi moža, ki je dočkal 50 let in ni nikdar ustrelil nobenega kozla, ki "ga" ni nikdar polomil! Če je kje tak mož, je ali pohabljenec ali pa mevža. Na splošno pa lahko trdimo, da je "Glas Naroda" vršil svoj časnikarski posel tako dobro, kot je bilo za slovenski časopis v Ameriki v danih razmerah mogoče.

Ko me je Mr. Hudč, sedanji urednik "Glasa Naroda", pred meseci vprašal, če bi mogel kaj napisati za spominsko izdajo, ki bo izdana za 50-letnico "Glasa Naroda", sem nekaj časa premišljeval. Povprečni urednik in upravnik glasila katerekoli naše podporne organizacije ima dovolj posla s svojim listom in logično skuša dati svoje najboljše duševne produkte (if any) svojim čitateljem. Toda za "Glas Naroda" so govorili prepričevalni argumenti. Ustanovitelj in prvotni lastnik "Glasa Naroda", pokojni Frank Sakser, je bil tudi soustanovitelj naše organizacije, tedanje Jugoslovanske katoliške jednote, sedanje Ameriške bratske zveze. "Glas Naroda" je bil njeno glasilo, dokler ni začela izdajati svojega lastnega glasila. Osoobje pri "Glasu Naroda" je bilo vedno prijateljsko naklonjeno naši organizaciji, pa tudi piscu teh vrstic, predno ga je osebno poznalo, in potem. To je, mislim, veljalo tudi glede večine čitateljev "Glasa Naroda". Pravo prijateljstvo pa je najlepša stvar na svetu, za katero ne bi smela biti nobena žrtev prevelika.

Vse skupaj upoštevanso torej ni bila nikaka žrtev, ampak privilegij napisati te vrstice k 50-letnemu jubileju "Glasa Naroda." In mislim, da ne bo od nikoder resnega protesta, če v duhu dvignemo čase na dobro zdravje jubilanta še za nadaljnjih 50 let.

PODPIRAJTE REDNO
AMERIŠKI

RDEČI KRIŽ

Nekaj zanimivosti o "Glas Narodu"

Napisal I. BUKOVINSKI, Pittsburgh, Pa.

List "Glas Naroda" mi je prišel prvič v roke leta 1900 v knezoškofijskem zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, kjer sem bil nekaj časa uslužben. List je prihajal v zavod v zavitkih po več številk, če se ne motim od celega tedna. Dajal mi ga je ondodni profesor Dr. Demšar, (duhovnik), mehka duša, sama dobričina, s katerim sem bil v dobrih prijateljskih odnosih.

— Ivan, morda vas bo zanimal edini slovenski ameriški dnevnik — mi je nekoč dejal o priliki mojega obiska — list je zelo dobro urejen in ameriški Slovenci so lahko ponosni na njega. — In ni se motil. Časopis mi je ugajal, da sem komaj čakal prihodnje pošiljateve.

Posojal pa mi je tudi leposlovne mesečnike "Dom in Svet", "Ljubljanski Zvon", "Slovana" in še neke druge časnike, da ne omenjam knjig, saj v zavodovo bogato profsorsko knjižnico so dohajali vsi slovenski listi brez ozira na strujo ali politično prepričanje. Ni čuda torej, da sem mnogokrat prebedel pri čitanju do 1. ali 2. ponoči. In pri zajtrku je eden ali drugi sodelavec izrazil opazko:

— Ivan pa izgleda nekako zaspan; prav gotovo je vasaoval pri svoji izvoljenki.

In prav so imeli, saj dobra knjiga je človekova najboljša in najzvestejša prijateljica, tovarišica in ljubica, s katero se lahko kadar koli poljubno razgovarja, najsibo v sreči ali nesreči, v žalosti ali veselju.

Hm, prava reč pogovarjati se z mrtvo knjigo, bo mogoče ta ali oni si mislil. Ampak ni tako; kadar čitaš knjigo ali spis, občuješ s pravo osebo, s pisateljem knjige, ali spisa, se uživiš v njegovo dušo v njegovo mišljenje, v njegova čustva. Z njim se veseliš, trpiš, upaš, ljubiš, in oba postaneta takorekoč eno.

Za časa mojega tamkajšnjega službovanja je bil imenovan za novega tizškega škofa Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani in duhovščina ter tudi drugi prosvetni odličnjaki, ker je bil povsod zelo priljubljen, so mu priredili za odhodnico sijajen banket. Moje opravilo v zavodu je bilo strežba (waiter) ker pa sem stregel ravno pri omizju, kjer je on sedel, ga je moj prijatelj, prof. Demšar opozoril name in on je pripomnil: "Škoda fanta, došim so mnogi po svojem stanu prisiljeni študirati, čeprav so jim knjige deveta briga. Tragika življenja!"

Preden se je odstranil iz obedne dvorane, je pristopil k meni, mi stisnil 5 kronski srebrnjak v roko ter dejal: "Zdravo prijatelj, pa svojim knji-

gam zvest ostani."

Jaz sem mu želel mnogo mnogo uspeha in blagoslova v njegovem delovanju kot višji pastir med tržaškimi primorskimi Slovenci, nakar odvrne: "Bog te usliši!"

Par let za tem sem dospel v Ameriko in prvi slovenski časnik, ki sem ga zapazil v tej deželi na mojem stanovanju, je bil "Glas Naroda."

— Če se ne motim, ali nimate tudi druge slovenske liste v Ameriki? — sem vprašal hišnega gospodarja.

— I, seveda jih imamo, na pr. "Amerikanskega Slovenca" (ki je prvi in najstarejši naš list v naši novi domovini.) Tukaj v Clevelandu imamo celo dva: "Clevelandsko Ameriko", najbolj nesmiselno ime, kar jih je imel kdaj tak list in "Slogo." In še druge. Nič ne rečem, vsi vršijo med našimi rojaki svojo časnikarsko dolžnost, ali "Glasu Naroda" dam prednost iz treh treh ozirov: Prvič, ker je dnevnik, kar je važno v pogledu splošnih novic, ker le redki rojaki razumejo angleške časopise; drugič, ker je po mnenju mnogih najboljše urejevan; tretjič, ker je nepristranski in neprepirljiv, dočim se to o večini drugih ne more trditi.

V ameriški slovenski metropoli pa nisem ostal dolgo radi poslabšanja delavskih razmer v drugi polovici leta 1913, zagradel sem jo popihal s svojim sorodnikom Martinom Požgaj v Conifer, premogarsko naselbino v srednji Pennsylvaniji. Tam sva našla samo eno slovensko družino, ostali pa so bili iz večine Poljaki in Italijani. In svojpega starega prijatelja "Glas Naroda" sem tudi tu našel — sdini slovenski list, ki so ga imeli. Iz te naselbine je bil moj prvi dopis v ta časnik, kjer sem se pohvalil, da še pravej dobro gre z delom.

Čez nekaj dni je dopis izšel in ki se vrnem z dela, me hišni gospodar na pragu prestrže:

— Ivan, ti pa si ga polomil brez zamere. Malo previdnejši bi lahko bil in bi ne poročal, da dobro delamo, ko mi je vendar oni dan boss dejal, da ne rabi več nobenega novega delavca in le žal, da ti nisem tega prej povedal. Bojim se namreč, da bo kdo sledil tvojemu dopisu in imel brezplodne stroške.

In se ni motil; tekom enega tedna jih je desetorica prispela iz sosednjih držav, ki pa so se morali vsi vrniti kislih obrazov od koder so prišli. Nekateri so celo kleli in hoteli vedeti, kdo je pisal lažnjiv dopis ali nobeden bordnikov me ni izdal. Jaz pa sem naglo poslal dodatno poročilo in tako posvaril rojake, naj ne pridejo

sem za poslom, ker se je položaj poslabšal.

Premogarskemu delu pa se za zlomka nisem mogel privaditi, zlasti še radi nizke jame, da si moral biti vedno sklonjen, in gorje čez tvoj križ. Pobral sem šila in kopita vzlic temu, da smo mogli napraviti \$5.00 dnevno, kar je bilo takrat zelo veliko in jo mahnil v Pittsburgh, tik pred božičnimi prazniki. Ta slovenska naselbina se mi ni zdela preslaba, v kolikor sem to razvidel iz opisa v Rev. Trunkovi knjigi "Amerika in Amerikanci" ki sem jo naročil še v starem kraju iz Ljubljane za 10 kron.

In čuden slučaj, tudi v tem mestu je bil prvi slovenski list, ki sem ga opazil, "Glas Naroda," katerega sem pozneje ko sem se ustalil, tudi sam naročil in sem ter tja kaj poročal vanj.

Večji slovenski listi so imeli prejšnje čase svoje potovalne zastopnike na škodo in jezo lokalnih, za gotova okrožja in države in tako tudi "Glas Naroda". Iz tega namena se je nekaj let po prvi svetovni vojni vezaril po Pennsylvaniji v starem avtomobilu pokojni M. Černe, in se vselej več časa mudil v Pittsburghu ter tudi priskakal po eni nogi na hrib, kjer sem stanoval, ker drugo je imel lešeno.

In gospodinje so bile takrat zlasti pokonci in bil sem priča, ko ni imela neka slučajno denarja pri roki, si je pa izposodila, da je lahko obnovila naročnino. Ženskam namreč je bil list posebno priljubljen radi njegovih lepih izvorno prevedenih romanov, ki so nekateri med njimi izšli v obliki knjige v zalogi lista.

Privlačno silo pa je imel tudi pokojni Janez Terček s svoje zabavno kolono "Peter Zgaga" katero je premnoga prečitale prej nego kaj drugega. In to vzlic temu, da je čestokrat razkrival in bičal njihove napake in slabosti in jim nekajkrat prav resnično zasolil v obraz.

Ta list je storil tekom svoje 50 letnega obstoja mnogo dobrega med ameriški Slovenci. Bil je verno ogledalo našega narodnega, socialnega, prosvetnega in tudi verskega življenja, pomagal je ustanoviti pewska, kulturna in podporniška društva ter jednote zlasti Ameriško Bratsko Zvezo, bivšo Jugoslov. Kat. Jednoto, katere glasilo je bil do časa, dokler ni dobila lastnega, kakor tudi bivše Sv. Barbare v Forest City. Pa tudi za pravice delavskega razreda se je vedno boril, čeprav brez fanatizma in rdeče suknje; kajti fanatizem še ni gorečnost in rdečo ogrinjalo ne krije vselej prijatelja delavcev.

Ker je njegov lastnik in ustanovitelj, pokojni Fr. Sakser vedno skrbel, da je imel list zmogljive urednike in druge uslužbence, je šel našim rojakom v vseh oziirih, zlasti pa v potniških kar najbolj na roko in jih nešteto krat rešil iz raznih neprilik, zadreg in sitnosti in kajkrat jim je denar prihranil, obvarujoč jih pred sleparskimi agenti. Vse to nam spričujejo številna zahvalna pisma ki so bila priobčena v listu.

"Glas Naroda" kot 50 letnik v resnici lahko s ponosom zre v svojo preteklost, in z upanjem v bodočnost. V bodočnost pa le, če bodo vsi naročniki storili svojo dolžnost, ne samo da ga redno čitajo, ampak da tudi redno plačajo naročnino. Drugi listi, večinoma imajo zaslonbo pri podpornih društvi, jednotah ali drugih podjetjih, ali ne tako "Glas Naroda", ki je izključno odvisen le od svojih naročnikov, torej je pravečasno poravnanje naročnine zelo važno.

Ali ne samo v gmoetnem, tem več tudi v moralnem oziru bi ga morali rojaki malo bolj podpirati, nego to delajo sedaj. V vsakem večjem slovenskem naselju se dobi ena ali druga oseba, ki je več ali manj zmožna sukati ne samo kladivo ali drugo orodje v tovarni, ampak tudi pero, če potreba, in poroča iz svoje naselbine od časa do časa o novicah, ki so zanimive za širšo javnost. Saj ni potreba popolne slovnične izurjenosti v jeziku, dovolj je imeti, kot pravijo Amerikanci, malo "horse sense" da človek zna jasno izraziti svoje misli drugo pa bo že urednik opravil. Res je da so vsi zdaj čez glavo zaposleni, ali z dobro voljo se že včasih kaka urica odtrga.

Vzemimo na pr. naš Pittsburgh. Ako se jaz ne oglasim in včasih tudi Mr. Oblak, pa je vse tiho. In vendar imamo v mestu in okolici nekaj zelo zmogljivih dopisnikov kot Niek Skube, Mrs. Skerlong, Vincenc Palčič, in še nekatere druge, ki so se včasih v listu oglasili. (Torej pokonci, zaspanci!)

In od naše, v stari domovini rojene inteligence kot duhovniki, zdravniki, odvratniki in drugi profesionalci, bi bilo zelo hvalevredno, da bi včasih kaj za list napisali. Tudi tu ne drži izgovor radi pomanjkanja časa, ker, kot sem že dejal, se ga pa ukrade, če je malce dobre volje in troha požrtvovalnosti.

Ako bomo vse to upoštevali po svojih močeh, bo "Glas Naroda" tudi to vojno krizo preživel kot je druge, in nam bo še mnogo let ugajal, kar je moja iskrena želja k njegove 50-letnemu jubileju.

UREDNIKI

Nadaljevanje z 4. strani.

mo, blagodarjamo in mu prav iskreno želimo: 'na svidenje!'

*

S spomini bi lahko nadaljeval "brez konca in kraja", toda zgoraj navedeni naj zadovoljujejo. Vsekako pa moram navesti še naslednji "spomin", ki je bil neposredno uzrok koncu moje časnikarske "karijere." Ako se ne motim, bilo je tekom pomladi leta 1910, ko sem v "G. N." objavil storjo pod naslovom "C. & Kr. šurki in stenice v avstrijskem doseljeniškem domu v New Yorku." — Za to storjo je izvedel tedanji doseljeniški komisar; in njemu se je v prevodu tako dopadla, da me je pozval na Ellis Island, kjer sta bili dve Slovenki, ki sta pobegnili iz omenjenega "c. & kr." doma, ter sta tam uradno potrdili resničnost moje storje.

Tam sem se seznanil z mnogimi mojimi kasnejšimi tovariši, kateri vsi so mi svetovali, naj marljivo zasledujem vladne objave za izpite za uradniška mesta v doseljeniških uradih. To sem seveda storil in dnevno sem pohajal v carinski urad, kjer sem čital dnevna naznanila glede omenjenih izpitov. Nekako v aprilu sem opazil tozadevno naznanilo in poziv eventuelnim kandidatom in še isti dan napravil sem prijavo za izpit tolmača srbo-hrvaščine, italijanščine, slovenščine in nemščine. In nekako v maju "delali" smo omenjene izpite kar dva dneva zaporedno, kajti prijavo se je najmanj 120 kandidatov. Koliko je bilo med njimi Slovencev, ne vem, toda spominjam se, da je polagalo izpite z menoj zaeno, 19 Slovakov.

Pismena vprašanja iz etnologije, zgodovine trgovinskega razvoja Južne Amerike in Daljnjega Iztoka, kakor tudi prevajanja "iz" in "v" zgoraj omenjene jezike, napravil sem povoljno, in dne 22. julija sem bil nastavljen v doseljeniškem odelenju vladinega Oddelka za Trgovino in Delo, kjer sem ostal do aprila 1917, ko sem bil premeščen k pravosodnemu oddelku zvezine vlade. Tu sem ostal do leta 1930 in od tedaj nadalje, do 1. junija 1942 sem bil pridejan doseljeniškem oddelenju pravosodnega oddelka naše vlade. Ko je lanskega leta naš kongres odobril novi pokojniški predlog za zvezino uradništvo, vložil sem zahtevo za pokojnino, kar je bilo seveda odobreno. — In sedaj po 32 letnem službovanju, živim na svoji farmi v Paramusu, God's Country, New Jersey, — mirno, zadovoljno in srečno, v zavesti, da sem vedno vestno izpolnjeval svoje dolžnosti, tako tukaj, na iztoku, in na mojih večnih potovanjih po

Prav iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam poslali kak prispevek za današnjo slavnostno prilogo, zlastim onim, ki so v njih podali kaj prav zanimivega in bi rekli, kaj zgodovinskega o pričetku našega lista. — Prav iskrena hvala vsem!

Uredništvo.

naši republiki, Kanadi, Mehiki, Nemčiji, nekdanji Avstriji, Srbiji in Turčiji, katere dežele sem prepotoval službenim potom.

*

Leta 1905 obiskal nas je v uredništvu Alojzij Pirc, ki je tedaj, tekom poletnih počitnic prišel v New York iz Baltimore, Md. Pripovedoval mi je, da je preživel vso svojo rano mladost v raznih "iščih" in da bi rad živel tukaj, v naši republiki, kakor živi na tisoče naših rojakov: z delom svojih rok ali pa svojega uma. Pozval sem ga naj se natančneje izrazi glede "išč", in potem mi je povedal, da je svojo mladost preživel v ljubljanskem "Alojzjevišču" ali pa v "Marjanišču" (imena zavoda se več ne spominjam); da so ga potem poslali iz "starega kraja" v Ameriko z namenom, da nadaljuje svoje študije v "Iemenatarišču" v Baltimore, Md.; da je tam prav dolgočasno, tako da je sklenil za vedno vsa "išča" ostaviti in postati svoboden človek — ako bi mu bilo mogoče najti kakšno delo.

Ker se je delo v uredništvu tedaj tako pomnožilo, da smo v resnici potrebovali pomočnika, dejal sem mu, da bodem glede njegove zadeve govoril z prijateljem Sakserjem in mu svetoval, naj ga najame kot sourednika. — In ker je istodobno izrazil željo, da bi se rad ogledal "pravi" New York, dejal sem mu, naj se vrne v uredništvo tekom popoldneva, nekako ob treh, na kar se je poslovil in odšel v akvarij. Takoj po njegovem odhodu pozval sem telefonično Miss Mammie —, tu rojeno slovensko Američanko, hčerko prijatelja-rojaka, ter ji naznanil o Pirčevem prihodu v New York, njegovih željah, da ostane ta za vedno in da bi si rad ogledal del našega mesta tekom popol-

dneva. Dogovorila sva se, da se sestanemo nekako ob 3.30 PM. na Herald Square in sicer na severozapadnemu vogalu zapadne 35. te ulice. To se je tudi zgodilo in ko smo se sestali, sem ju medsebojno predstavil, na kar smo odšli v takozvani "podtlačni restaurant", čegar strop je bil stekleni ulični tlak, da so gostje lahko opazovali na tisoče nog ljudi, ki so hodili nad njimi po steklenem tlaku. To dejstvo in petje zbora igralk in igralcev v restavrantu, ki so morali ponavljati tedanjo priljubljeno pesem "Take Me Back to New York Town", se je prijatelju Pircu tako dopadlo, da je kar tam za trdno sklenil, da se nikdar več ne vrne v Baltimore.

Naslednjega dne sem govoril glede Pirčeve zadeve z lastnikom lista, in prijatelj Pirc je postal naš sourednik, toda le za kratko dobo, nakar je odšel v Cleveland, O., kjer je postal solastnik in urednik lista "Ameriška Domovina" in sicer vse do svoje prerane smrti leta 1941.

Bil je izredno blag človek in iskren prijatelj, ki je vse do zadnjega leta svoje dobe redno z menoj dopisoval in me obiskal, kadarkoli je prišel v New York. Blag mu spomin!

*

Ko sem se poslovil od "Glasa Naroda", prevzel je uredništvo pro tem. prijatelj Frank Sakser. Njemu je za kratko dobo sledil tovariš, pokojni Srečko Dolinar, in potem, pokojni moj ožji rojak in prijatelj Janez Terček, s katerim sva bila prijatelja od — rojstva, kajti bila sva krščena pri istem "kamnu" v Idriji, ki bo — saj tako upam — končno vendarle postala mesto v republiki Jugoslaviji. . .

*

Kmalopirčevem odhodu v Cleveland, in sicer leta 1910, postal je sourednikom "G. N.", Bert Lakner, rodom iz Novega Mesta; izredno inteligenten deček, vedno vesel, marljiv delavec in iskren prijatelj. Ob vsaki priliki mi je zatrjeval, da se nikdar več ne vrne v "stari kraj"; da ostane kar tukaj za vedno; da bi rad živel tudi na Filipinih, ali pa saj na otoku Puerto Rico, ker v tropičnih krajih je bolj "živo življenje". Tekom večerov se je učil tudi španjolsčine in par mesecev kasneje je že prepeval znano "Quien es causa de este dolor" . . . Potem se je oženil. — Pa se je njegovo zdravje pričelo slabšati in tako je leta 1912 ostavil naše

uredništvo ter pričel na svojem domu izdajati neko slovensko mesečno ilustrovano revijo, katere ime sem že pozabil.

Toda vsi zdravniki mu niso zamogli pomagati, ker tuberkuloza je neozdravljiva in tako je leta 1916 v decembru za vedno zaspal. Odšel je, v pravem pomenu besede, "gorak v Nirvano", kajti bil sem pri njegovem "pogrebu". In na lastne oči sem videl, kako so njegovi ostanki v sinjebojnih oblakih odhajali v vseмирje iz krematorija na Long Islandu, N. Y. — Vječnaja mu pamjat . . .

*

(Tukaj je pisec napravil nekakšni pomot, kajti za Dolinarjem ni prišel takoj Janez Terček, temveč najprej Ivan Podgoršek, za njim Bert Lakner, nato Gilbert Potrato in za njim leta 1916 Janez Terček, ki je urejeval list do svoje smrti 28. junija, 1942.

Od leta 1910, ko je Valjaveo pustil uredniško mesto pri "G. N." so se uredniki zelo hitro menjavali, tako sta se pogosto med seboj zamenjala Terček in Potrato. Srédi takih premenb je bil leta 1916 urednik sedanji sloviti ameriški pisatelj Louis Adamič, ki pa je v decembru 1916 mesto pustil. Ravno tedaj se je Terček po "stavki" nekaj tednov vrnil na delo, je zopet postal urednik in na svojem mestu ostal do svoje smrti. V dneh, ko je bil Adamič urednik in pozneje ko je zopet Terček prevzel uredniško mesto, je prevzel mesto sourednika Ign. Hudč 6. dec. 1916. — Pripomba uredn.)

*

Tukaj moram še omeniti nekatere delavce, ki so bili prideleni k listu kot tehnični uslužbenci. Med temi pride na prvo mesto Janez Cimer, rodom Čeh iz Domažlice. Janez je pričel delati pri listu, ko mu je bilo devetnajst let. Delal je zgolj od začetka kot črkostavec. Ko je umrl je dovršil preko trideset let v službi "Glasa Naroda". Potem je bil Slovak Ferdinand Ursini, ki je bil strojni stavec in je tudi mnogo let vestno in marljivo služil listu in je bil v službi skoraj 25 let. Drugi apostoli Guttenberga, iznajditelja črkotiska, so bili Košak, Flajšman, Lustik; pozneje Zagrebčan Ivo Putrich, in ki so tudi že v Nirvani.

*

Končno naj še omenim, da smo vsi, kar nas je bilo pri "Glasu Naroda" — všteti Sakserja, živeli in delali kot prijatelji in tovariši, — natančno po geslu slavnega jugoslovanskega pesnika, Jovana Sundečića, ki je skoraj pred stoletjem zapel vsemu jugoslovanskemu narodu geslo:

"Živi, živi, — jer jedanput živimo ovamo, a onda kao lišće od drva odpadamo."

MIHAEL UREK.

ki je že od leta 1906 zaposlen pri "Glasu Naroda" kot razpošiljatelj lista ter to službo vedno točno opravlja, ne da bi bil zamudil en dan v vseh 37 letih. Mr. Urek se zelo udejstvuje pri slovenskih društvih in je predsednik Slovenskega Samostojnega Bolniškega Podpornega Društva. — Rojen je bil 28. septembra, 1886 v Kapeli pri Brezicah na Spodnjem Štajerskem.